

BUDAPESTI CZÉGEK.

Gummiáruk,
betegápolási cikkek sérülők (óvszerek F. Berguerand
párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerezésnél,
Budapest, Erzsébet-körút 50.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV., Régi posta-u. 5.
Alapítottát 1876.
Veszek! Eladok! Cserélek!

„Toronyórák“
palota, lakatya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. állami köztart. gép-üzemgép-
Budapesten, VII., Kazinczy-u. 8.
Képes kéjgyárak, költésigégyz. bérn.

POCSAJYÉK.
Regény.
Irta
Frühlichné Mária Paula.
Ára füzve 1 frt 50 kr.

27 éven át
v. állami kórházi
igazgató orvos
gyógyít gyorsan, disre-
tül és biztos sikerrel
minden férfi és női bajt.
Czím: Kardos
specialista,
Kerepesi-ut 6. (kere-
pesi-bazár) I. em. ajtó 2.—
Bendel: d. e. 7—8, 11—2,
d. u. 6—7-ig. Levélben is.

A Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrassy-ut 30
elvállalja jótállás mellett
legelőnyösebben
asphalt-burkolatok
fektetését és
nedves lakások,
pinczék, stb. gyökere-
szárasztatását.
Telefon.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrassy-ut 21,
(főtelelet)

29. SZÁM. 1896.

BUDAPEST, JULIUS 19.

43. ÉVFOLYAM.

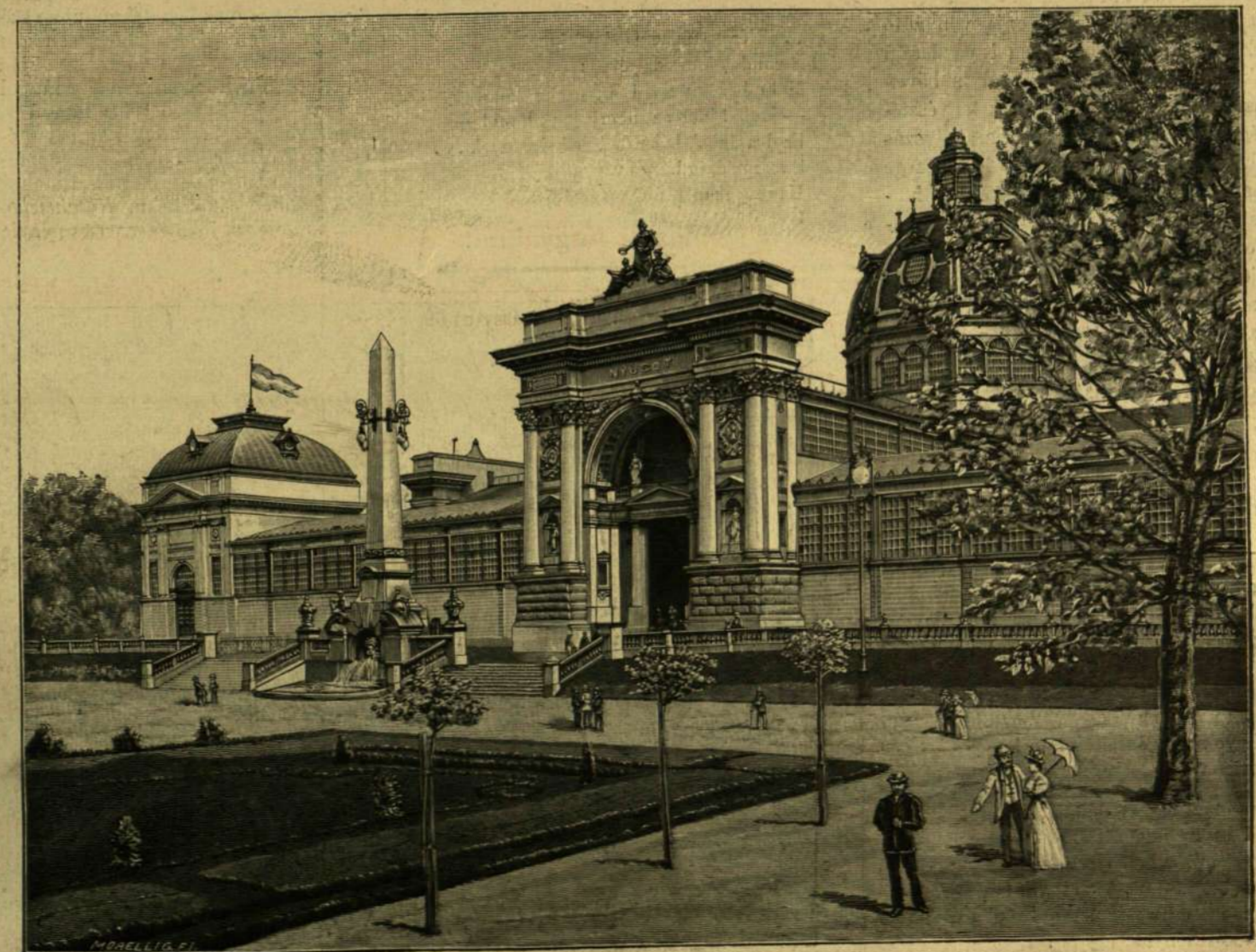
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6.
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4.
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félre — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postallag
meghatározott viteldij is eszámolandó

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL.

Az ezredevi kiállítás szépségeit, gazdagságát és igen tanulságos voltát elismeri mindenki, a ki csak látja. Az idegeneket meglepi, az ország fejlődéséről oly szembetűnő bizonyítványokat találván, a minőkre nem voltak elkészülve. Nekünk pedig büszkeségünk s nagy megelégedésünkben sokszor elgondoljuk, hogy mennyit haladtunk csak 1885 óta is, mikor az első nagyobb országos kiállítás volt Budapesten. Akkor a kiállítás központja, mely úgy is mint épület, úgy is mint a kiállítani valók tárháza uralkodott a városliget fölött, a nagy iparsar-

nok volt. Most több nagy csarnok vetekedik vele, s erre a kiállításra egészen föl kellett újítani, csinosítani, hogy beleilleszszék az új környezetbe, mely minden tekintetben szebb és izlősebb. Különben most is a legnagyobb területet elfoglaló épület, és roppant belsejében ma is a hazai ipar tárja föl különböző termékeit. Átalakítása százezer forintba került. Az előtte elterülő nagy virágos tér, a korzó, a kiállítás legelőnyösebb pontja, s mikor a nap már leszállt a budai hegyek mögé, itt gyűl össze a kiállítás egész közönsége, s az esti órákban a városból is ezerek érkeznek, hogy végig nézzék azt a mozgalmas látványt, midőn a közönség ezrei

hullámoznak a korzó sétányain; választékos, sőt fényes öltözékeket, úri és egyszerű polgári ruhákat, különböző népviseleteket látni itt az alacsony felhullámzó sokaságban. A tér közepén katonai zenekar játszik, oldalt négy vendéglőben cigányok húzzák, esti kilencedfél órakor pedig a villamos világítású szökőkút vízsugarai kezdenek ragyogni a szivárvány minden színében. A nagy iparsarnok előtt levő terraszról gyönyörködik a közönség egy-egy része a tarla és zsigongó látványban. Azok, a kik e tolongásban találkozni akarnak, rendszeren az iparsarnok előtt álló nagy obeliszk előtt jelölik ki egymásnak a helyet.

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL: AZ IPARSARNOK.

Morelli Gusztáv tanár metszete.

Ki a zöldbe! Hova??

Ha jól akarunk mulatni, akkor menjünk ki a jószívű Miska bécsihoz az Üllői-úti újonnan fölépült igen szépen berendezett

városi nagy sörcsarnokba,
a hol minden időben hideg és meleg ételeket lehet kapni.
Naponta jó magyar zene.

**Minden pénteken szegedi hal-
paprikás és turós csusza.**

Fagylalt, jegeskávé, friss- és aludtej is kapható.
Minden ünnep- és vasárnap az első kerületi honvéd zenekar működik.
Nyári mulatságokra, esküvőkre és társas összejövetelekre az összes helyiségek díjmentesen engedtetnek át. Lő-
vaspálya 5 perczenként.

Erdélyi bortermelők raktára.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek kitűnő minőségű erdélyi csemege- és asztali boraimat a következő árakban ajánlani:

Erdélyi fajták
Fehér asztali bor 1 literes palack 40—50 kr.
Vörös „ „ „ 35—55 „
Pecsenye borok 1 „ „ 60—90 „

Továbbá ajánlok minden minőségű asztali, pecsenye, csemege, továbbá a legfinomabb bel- és külföldi borokat, ugymint Bordeaux és Oporto borokat, továbbá a legjobb minőségű bel- és külföldi pezsgőt a legjutányosabb árak mellett.

5 üvegen fölül a házhoz szállítatik.
Tranzit pinczék Angyalföld.

Plasticon, Andrassy-ut 69.

Igen tisztelt asszonyom!

Mélyen tisztelt uram!

Kötelességünket teljesítjük, ha tisztelettel értesítjük, hogy a régi műcsarnok palotájában, **Andrassy-ut 69. szám,** a hol a „**PLASTICON**“ vállalat mutatja be az ő művészies látványosságait, megnyitották a

KALIFA tündéerkertjét.

Az ezeregy éj csudás regéi írják le a költői művészetnek ezt az alkotását. A szemnek káprázatos látványossága ez a kert. Pazarul ékesítve keleti növényekkel, illatos virágokkal.

A Kalifa tündéerkertjét
és a „**PLASTICON**“ -t
nézze meg mindenki!

Budapest, 1896. évi május hó.

„**PLASTICON**“, a műcsarnok
régii palotája, Andrassy-ut 69.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztálanságokat biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs
és az
eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a
DIENES J. C.-féle
gyógyszertárban.

Eszéken, felsőváros.
1 tévely Spitzer kenőcs — 35 kr.
1 üveg „ mosdóvíz — 40 kr.
1 darab Salvator szappan — 50 kr.
1 tévely kézpaszta — 60 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kérietik a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
Király-utca 12.

VALDNER DEZSÓ

órák és aranyműves,
Budapest, Nefelejts-utca 15. sz.

Ajánlja
Kitűnően szabályozott óráit
vasuti szolgálatra
a legújabb Lonsiner-Remontoir
és több szerkezetekben,
a legjutányosabb árakon részletfizetésre.
Dús választéku raktár
aranyműves készítményekkel,
melyek a legújabb minta szerint gyárilag készülnek.
Postai megrendelések 10 forinton felül ingyen és 3 nap alatt visszavétetnek.

HAZAI IPAR.
ROMAI ÉS VELENCZEI
MÁRVANYMOZAIKLAP
LECALKALMASABB MINDENNEMŰ
BURKOLÁSRA
MELOCCOPÉTER
BUDAPEST
VIRIVÁNYUTCA 21.

Czimbalom,

hegedű, fuvola, czitera, intona, ariston, harmonika és mindennemű mechanikai zeneművek, zongora, stb. hangszerek és azok kellekeiről árjegyzéket küldök. Kiadásomban megjelentek: Czimbalom-iskola, írta: Kuliffay I. főhercegi zenetanár. Tartalmaz 94 dalt és számos Elődöt, ára 3 frt 50 kr. Czimbalmozók folyóirata szerkeszti Késmárky Árpád. Előfizetés egy évre 4 frt 80 kr. Megjelenik 14 napban egyszer, 4—6 darabban. — Magyar tiltókiskola. Ára 1 frt. — Mindennemű hangsz. rek javíttatnak.

HORVATH ISTVÁN,
5 es. és kir. fensége József főherceg ndvari szállítója,
Budapest, Erzsébet-körút 2. és Kerepesi-ut 46. szám.

A világ legnagyobb csataképe. Kosciuskó győzelme Raczlawiczánál.

STYKA és KOSSÁK lengyel festő-
művészek óriási körképe
a városligetben **Aréna-út.**
Reggel 8 órától nyitva.
Este villamos világítás. — Villamos vasút végállomása.
Belépti díj 1 korona.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ. Addig el nem ért HATÁS.

KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél- és napsütés ellen. eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztálanságot.

Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bársónyszerű bőrt idéz elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hőlgypuder
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudertól és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a címképen, valamint a leírásom a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszerárban és illatszertárban.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

A SZŐLŐMIVÉLÉS PAVILLONJA.

A kiállítás épületeinek nagyobb részét már bemutattuk, de még mindig ki kell egészítenünk azok sorozatát.

A szerényebb külsejű, de sok tanulságos dolgot tartalmazó pavillonok közül való a *szőlőszeti* kiállítás. Nem az ország híres bortermesztésének öröndetes adatai és jelenségei tűnnek itt szemünkbe, hanem a küzdelem, melyet a szőlő ellenségeivel folytatunk, a fillokszera, a peronospora ellen, hogy visszahódítsuk tőlük az elrabolt gazdaságot. Az amerikai szőlőfajokkal való bánásmód, az okszerű szőlő-termesztés, a különböző művelési módok, a hegy és pince eszközei kötik le a figyelmet s biztatnak egy újabb korszakkal, mely szőlőhegyeinkre nézve bekövetkezik.

A *halászatnak* is külön pavillonja van a tó partján. Ez meglehetősen elhanyagolt gazdasági ág nálunk. Mert folyóink maguktól is bőven adják a halat, nem sokat gondoltunk tenyésztéssel még akkor sem, mikor a vízszabályozás és a gőzhajózás következtében a hal bősége megcsappant. A halászati kiállítás főleg a haltenyésztést mutatja be, s különösen gr. Karácsi János uradalmának mesterséges haltenyésztőjéből látjuk, hogyan bántak az ikrákkal, hogyan kelnek ki az apró halak, s hogyan történik a halak fölnevelése. Mindez apró kis medencékben van bemutatva. A nagyobb halak pedig, melyek folyamainkban, patakjainkban élnek, ott uszkálnak az aquariumokban, rákok, teknősbékák közt.

KOSCIUSZKO.

— *Styka és Kossak képnél.* —

Igy gondoltam, így álmodtam!
— Első vagy a csatasorban,
S fegyvertelen, pusztá kézzel,
A szabadság szent nevével
Ajakadon s hősi szíved fenékén —
Vezetéd néped előre
— Nagyok nagyja, hősök hőse! —
Raclavica vértől ázó mezején . . .
Nagyságodat rég csodáltam,
Neved a szívembe zártam
A hogy először hallottam —
Most is ott van, most is ott van!
S ott is marad, a míg pezség benn' a vér;
Azoké közt fénylik, ragyog:
A kik dicsők, a kik nagyok,
A kik fején hervadhatlan a babér!

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL: A HALÁSZATI PAVILLON.

— Te, szabadság nagy Istene,
Nézz alá e rab nemzetre;
Vétke ha volt, megbűnhötte,
Támassz egy hőst újra közte,
Biztasd szívét, acélozd a fegyverét.
Kezden újra nagy viadalt,
Nyerjen újra nagy diadalt
S szolgálása rabbilincseit törje szét!

Lampérth Géza.

KOSCIUSZKO GYŐZELME.

Styka és Kossak körképe.

Két előkelő francia festő, Detaille és Neuville 1882-ben megfestette az 1870-iki gravelotti csatát rendkívüli nagy alakban, panoráma számára. Az óriási vásznat kör-alakú csarnokban állították föl, a terem közepét a képnek megfelelően rendezték be, köveket, pázsitot, bokrot, házak omladékait helyezték oda. A néző a közepén jutott a terembe, s természetes előtér mögül látta a képet. A hatás nagy volt, s Detaille és Neuville körképe után egymás után kerültek ki a körképek a legjobb művészek esete alól.

Nálunk az első körképet *Feszty Árpád* készítette a magyarok bejövételéről. Kívülről sikerült, a fővárosban ismeri mindenki, s a ki csak eljön Budapestre, megnézi a városligetben külön e célra emelt épületben. Két év alatt semmit sem veszített vonzerejéből, nézik mindig folytonosan.

Mozgalmas napjainkra megérkezett Budapestre egy másik híres körkép is, két lengyel festőnek lelkesedés sugalta műve, mely az 1894-iki lengyel kiállításra készült. A lengyel ama szabadságharczának százados évfordulója alkalmából rendezték ezt a kiállítást, melyre nyomban következett Lengyelország felosztása. A lengyel kiállítás lépten-nyomon emlékeztetett a még hazafiságra. Egy sokat szenvedett szerencsétlen nemzet hirdette, hogy él és érez. A két lengyel festőművész: *Styka* és *Kossak* a lengyel szabadságharc egyik dicsőséges eseményét, a *raclavici* csatát festette meg lelkesítőn, igazi érzéssel, jeles művészettel, megkapó hűséggel. Mind a ketten kiváló művészek. *Kossak* Albertet a mi kiállításainkról is jól ismerjük. Katonai képekben, csapatok, hadgyakorlatok és lovak festésében jutott szép művészi hírhez. Jan *Styka* a *Matejko*-féle történelmi festészeti iskola művelője, s tanítványa *Matejko*nak, kinek hazafias érzése lángol benne is. Hazája történelméből vett tárgyú képei nagy népszerűséget szereztek a most még csak 38 éves művészeknek. «Polonia» nagy festménye a lengyel városbázis termét díszíti.

A lengyel kiállításra *Kosciusko* Thadeusnak az oroszok fölött kivívott raclavici győzel-

mét oly alakban kívánta megfesteni, hogy annak hatása minél nagyobb, minél általánosabb legyen, s az egyszerű embereket is megragadja. Ezt a csatát úgyis a lengyel nép hősiége vívta kaszákkal az orosz rendes katonaság fölött, mely számára jóval erősebb volt. *Styka* a kép festéséhez *Kossakkal* szövetkezett. *Styka* sok tanulmányt tett a képhez, elment a csataterre is, hogy a helyet híven festhesse. Az 1893-ik évben dolgoztak a képen mind a ketten, s a lengyel kiállítás megnyitására el is készültek vele. A körkép 15 méter magas és 120 méter hosszú.

Kosciusko Thadeus a lengyelek legnépszerűbb szabadsághőse. Nemes alakja a történelemnek, ki hazájában és Észak-Amerikában küzdött a szabadságért. Szegény litván nemes család gyermeke volt; s katonai pályára lépéven, ösztöndíjjal képezte magát a versaillesi francia akadémián. Hazájában ezután a mérnök-kárnál kapitány lett. Katonai pályája azonban a lengyel seregnél megszakadt, mikor szíve választottját, egy előkelő grófkisasszonyt hozzá nem adták, s ő a lányt megszöktette. Fegyveres lovasok vették üldözőbe, összevagdalták s a lányt visszavitték. *Kosciusko* ekkor Franciaországba ment, majd átvitorlázott Észak-Amerikába, hol Washington tűzte ki a köztársaság és szabadság lobogóját. Itt mint ezredes és Washington hadsegéde harcolt. Amerika gazdasággal ajándékozta meg s nyugdíjt adott a vitéz lengyelnek. 1784-ben visszatért hazájába, részt vett a lengyel hadsereg szervezésében mint vezérőrnagy. A pártoskodástól szétszaggatott országot 1791-ben új alkotmányt kapott, a köztársaságból monarchia lett, a trónra II. Katalin orosz csárna egykori kegyencze, Szaniszló ült, a szomszédos három hatalom pedig csak az alkalmat várta, hogy megosztassák Lengyelországot. *Kosciusko* érzelmeivel nem fért össze, hogy tovább is a királyi szolgálatában maradjon, ki az oroszok gyámsága alá került. 1793-ban Lipsésébe ment, visszautasítva az oroszok ajánlatát, kik meg akarták nyerni. A lengyel hazafiak ez alatt fölkeltést szerveztek az oroszok ellen, mely 1794 elején ki is tört. *Kosciusko* hazájába sietett, hol a fővezérséget is diktatórikus biztárok kényszerítették az orosz haderőt, mely 1794 elején ki is tört. *Kosciusko* hazájába sietett, hol a fővezérséget is diktatórikus biztárok kényszerítették az orosz haderőt, mely 1794 elején ki is tört.

Hatezer főnyi orosz sereg sietett a fölkelés elnyomására. *Kosciusko* csak kevés katonasága volt. A népet hívta föl, hogy verje vissza az ellenséget, s a nép kaszákkal fegyverkezve követte *Kosciusko*-t. Így is csak négyezeren voltak. 1794 április 4-ikén találkoztak össze a két sereg Raclaviciánál. A kaszás parasztok megverték az ellenséget, elfoglalták ágyúit, megsemmisítették az orosz haderőt. Az ütközet délután 3 órától esti 8 óráig tartott. A szabadságharcok egyik legbámulatosabb csatája volt ez. Fájdalom, nem állíthatna meg a betörő orosz seregeket. Már okt. 10-ikén *Suvarov* túlnyomó ereje *Maciejovics*-nél megtörte a lengyel ellenállást, *Kosciusko* sebekkel borítva orosz fogságba jutott. *Pál* császár visszaadta szabadságát, ő még egyszer elment Amerikába, mely 1798-ban a párisi kongresszusra követnek küldte. Napoleon a népszerű lengyel hőst föl akarta használni az oroszok ellen, de *Kosciusko* nem bízott Napoleonban. Svájcban halt meg 1817 okt. 15-ikén. Holttestét a krakói székesegyházban, a hősi királyok közt temették el.

A *raclavici* csata egész közvetlenséggel tárul föl a nagy körképen. A tavasz tiszta levegője vesz köröskörül, a mint ott állunk a közepén. A lomb friss és zsenge; a földeken még nincs vetés, csak ugar és friss szántás. A fák, erdők meglepő természetességgel rajzolódnak bele az átlátszó levegőbe. A képnek először is tájképi hatását érezzük, s csak azután foglalja le figyelmünket az öldöklő csata, a hősiesség, a halál küzdelem s egy kétségbeesett harcz anyai jelenete. Mesteri részlet.

Valóságos lavina, a mint a fehér szürös lengyel parasztok, kaszákkal, pikákkal megrohannak egy orosz ágyúteget. Az orosz tüzérség csak egyszer lőhetett, második töltésre vagy lövésre már nem volt ideje, rá támadt a lengyel. *Glovacki Bartos* volt a neve annak a lengyelnek, a ki látván, hogy a tüzer a kanócczal éppen el akarja sütni az ágyut, sípkáját nyomja rá a gyújtó lyukra, másik kezével pedig halálos csapásra emeli tört nyelvű kaszáját. Ezalatt két paraszt kötelet kötött az ágyú első részéhez, s nem gondolva vele, hogy ha az elsül, nekik rögtön vége, úgy vonzolja előre. *Svislaci* és

RÉSZLET A RACLAVICAI CSATA KÖRKÉPÉBŐL. — *Styka* eredeti rajza.

Gvizdzicki parasztok nevét is fentartotta az emlékezet e rohamból. A képen az egyik fejszével, a másik kaszával rohan az oroszra. Kegyetlen harcz az ágyúk körül. Az orosz vadászok az ágyúk mögött állanak, sortízet adnak, de a lengyeleket nem retenti vissza a halál.

Kosciusko fekete lovon ül s tábornoki öltözetére fölvetve a krakói fehér paraszt kabátot. Fehér lovon *Madalinski* tábornok követi, továbbá *Fischer* és *Biegenzki* őrnagyok s néhány zöld huszár. A vezér kíséretét és *Kosciusko* lovát *Kossak* festette, valamint azt a részt, hol a hadi foglyokat viszik. Különböző még több művész is segített a kép megfestésén. *Kosciusko* nyomán a hegyszakadékból újabb csapat lengyel nyomul elő, legelől egy pap, kezében a Szent-Máriás lobogó. Az alkonyodó nap ott csillog a kaszák élén.

Egyik helyen útszéli kereszt emelkedik. Innen már elvonult a harcz. Egy leégett kunyhó füstölög, a fölszántott réten barmok futnak, hátul egy pár szalmás fedélű ház; azokat körhúzá alakították, s látni lehet, a mint a sebesülteket oda viszik. Lengyel tüzekek védik e helyet. A még lombtalan, vékony nyírfákkal szegélyezett úton egy lovas futár vágta. A kereszt tövében a tehetetlen öregek, gyermekek, nők, gyűltek össze és imádkoznak. Egy béna koldús mankójára támaszkodva oly sokat mond.

A kereszthez közel az út mellett, egy parasztház, előtte fekszik a gazdája megölvé; felesége mellette térdel és búsorja hívja fel az ott elvontuló lengyeleket.

Egy leégett ház mellett kis csapat vonul el. Az elfogott orosz ezredes, *Muranov* kísérik fogságba. Hátuk mögött lengyel huszarak küzdenek a kozákokkal. A kozákok már futnak, de futás közben is vissza-visszafordulnak, míg azután *Lukke* őrnagy lengyel vadászai, egyenként lövik le futásközben.

Az erdőből *Rachmanov* orosz generális serege tör ki. Mint egy sötét felbő rohan előre a szmolenszki orosz dragonyos-ezred. Az orosz sereg színe java, a híres *Woronov* huszarak is kibontakoznak a szakadékból, de *Lukke* őrnagy sárga hajtókás lengyel vadászai, irgalmatlan sortűzzel fogadják őket, s a másik perzben rohannak vissza a szakadéka.

Az egész kép, a legesekélyebb részletekig lelkiismeretes gondossággal van megfestve. A gyönyörű tavaszi táj, háttérben a hó fűdte Kárpátokkal, a tökéletes távlat annyira megkapó, hogy a néző alig tud megválni a képtől. Az erdőket nézve szinte érezzük a fenyvesek illatát. A gomolygó lőporfüstön is keresztül tör a tavaszi nap sugara.

A házak, fák, hegyek, katonák, rohanó paripák annyira hívek, hogy meg sem ismeri: hol kezdődik a festmény és meddig terjed a valóság, mert valóságos földhányásokon bokrok, fák s

köztűk szanaszét tört ekék, kocsi darabok, katona csákók, fegyverek, hevernek.

A lengyel kiállításon sok orosz is megnézte a képet. A lengyel művészek vitéz küzdelemben festették az oroszokat is. Az egész képen, leszámitva a futva küzdő kozákokat, csak egy orosz nem teljesíti kötelességét, egy vadász, a ki megriadva az ágyúkra rohanó lengyelektől, éppen a szakadékba készül lengrám, puskáját kezében tartván, már félig a levegőben lóg, szinte várjuk, mikor zuhan alá.

A körképet a lengyel kiállításon, négy hónap alatt, negyed millió ember nézte meg. Megnézte ő felsége a király és királyné is, megnézték a főherczegek, az osztrák és magyar miniszterek.

Hozzánk *Pártos* Gyula műépítész hozta el az érdekes festményt, s külön csarnokot építtetett számára a városliget szélén a műcsarnok mellett, a hol nagy közönség nézi.

A körkép csak rövid ideig lesz Budapestten s azután külföldre viszik. Helyébe magyar tárgyú körkép jön, a magyar szabadságharc eseményeiből. Ezt több magyar művész festi.

A KORONA ÉS A KORONÁZÁSI JELVÉNYEK ÜNNEPÉLYES ELŐVÉTELE.

Roskovics Ignác festőművész által készített képmellékletünk.

Az ezredévi ünnepelés főbb szertartásai közt egyik legfontosabb volt a koronának és a koronázási jelvényeknek szokott őrző helyükről való elővétele.

Ez rendszerint csak koronázás alkalmával szokott megtörténni s általában oly nagy esemény, hogy a koronát mindenkor csak a törvényhozás engedelmével lehet zárjai alól kivenni. A többi koronázási jelvényt ellenben a kormány és a koronaőrök intézkedésére minden évben előszedik egyszer, hogy szellőztessék és sorra vizsgálják. Arról azonban, hogy a korona valóban bent van a ládájában, csak az elzáráskor alkalmazott pecsétek épsége tanúskodik.

Legutoljára 1881-ben vették ki és tették ismét vissza helyére a koronát, mikor róla *Ipolyi püspök* királyi engedelmével az Akadémia megbízásából pontos és körülmenyes rajzot és leírást készített. Ez alkalommal b. *Vay* Miklós és gr. *Festetics* György akkori koronaőrök vették a felügyeletet *Hohenlohe* főudvarmesterrel együtt s ők pecsételték le a ládát. Utódaik: *Szlávy* József és b. *Radvánszky* Béla mai koronaőrök, a mint hivatalukba léptek, nem vizsgálták meg a láda tartalmát, csak elődeiék pecsétjei mellé illesztették saját pecsétjeiket.

Most, mikor határozottá lett, hogy az ősi korona a disz-országgyűlés megtartása előtt három napra közzszemlére tétessék ki a Mátyás-temp-

Orosz vadászok és gránátosok. Orosz tüzérség. Wojtek Bartos Glowacki, Swistacki, Gwiszlzicki lengyel parasztek megróhannák egy ágyut. Kaszások támadása az ágyuk ellen.

LENGYEL PARASZTOK ELFOGLALJÁK AZ OROSZ ÁGYUKAT.

Dziemierzycze falu.

DZIEMIERZYCZE FALU MELLETT.

Lengyel sebészetek kórháza.

KOSCIUSZKO THADEUS GYŐZELME AZ OROSZOK FÖLÖTT B

Roskovics Ignác eredeti rajza.

A KORONA ÉS A KORONÁZÁSI JELVÉNYEK ÜNNEPÉLYES ELŐVÉTELE A KIRÁLYI PALOTÁBAN JUNIUS 5-ÉN.

Krakói lengyel csapatok.

Babia Góra hegy.

Az osztróki század.

Kosciuszko Tadeus, Madalinski tábornok, Fischer őrnagy, Bieganski őrnagy.

KOSCIUSZKO ÉS TÁBORKARA.

Lengyel lovasság.

Cengiewski kozákok. Smolenski orosz dragonyosok.

Rachmanow orosz lötege.

A LENGYEL LOVASSÁG TÁMADÁSA A KOZÁROKRA.

1794. ÁPRILIS 4-ÉN. Lengyel körkép; festették: Jan Styka és W. Kossak.

GRÓF ERDŐDY FERENCZNÉ.

GRÓF ANDRÁSSY SÁNDORNÉ.

* A házak számának jelzését Berlinben kezdték meg 1795-ben úgy, hogy egyik oldalon páros, a másikon páratlan számok forduljanak elő. Ezt a módot Bécsben 1803-ban, Párisban 1805-ben fogadták el.

* A legdrágább parlament a francia, melynek évi költsége 3 millió forint, míg a német birodalmi gyűlés csak 190,000 forintba kerül. A francia képviselők napidíja összesen 2 millió, az elnök fizetése 28,800 forint, minden két képviselőre jut egy szolgáló.

s a könyvtára is igen sokat költenek, többnyire regényekre. Otkolonra 600, kefére 2180, mosdó szerekre 14,400 forint volt a legutóbbi zárszámadásban.

* Sándor szerb király kevésbé hisz a babonákban, mint szülői, de azért ő is babonás és különös hittel emlegeti a szerbeknél általában hagyományos brónkolakat, mely a mi oláhaink néphitében elterjedt vampirhoz hasonlóan az alvók vérével táplálkozik.

* Sajátságos zárlat. New-Foundland sziget fővárosának, St. Johnsnak kikötőjét múlt hóban csaknem két héten át elzárta egy óriási úszó jéghegy. Több napon át lehetetlen volt csónakkal is kijutni s a kikötőn kívül már egész kis hajóraj várakozott veszélyes helyzetben a jéghegy elvonulására.

* A katonatisztek párbajozását a német hadügyminiszter meg akarja szüntetni s angol minta szerint ohajtja a vitákat kiegyenlíteni.

BÁRÁNY GYULÁNÉ.

GRÓF SZÉCHENYI IMRÉNÉ.

GRÓF KARÁCSONYI ALADÁRNÉ.

FÉNYKÉPEK AZ EZREDEVI ÜNNEPELYEKRŐL. — Koller utódi felvételei után.

GODARD KAPTÁNY LÉGGÖMBJE.

Mikor a nap utolsó sugarai letűnnek a budai hegyek mögött s lassan-lassan beáll a nyár-esti szürkület, a kiállítás környéke megélnékül. A vilamos lángok még nem gyúltak ki, az ég világoskék boltozatán sehol semmi felhő, csak fönt a levegőben mozog egy csodálatos alkotmány, egy óriási gömb. Idelejt már este van, odafent még napsugarban fürdik Godard kapitány pompás léghajója, a „ballon captif” vagy magyarul pányvás léggömb.

Ez újabb találmány, mely eddig csak néhány nagyobb kiállításon volt látható. Godard léggömbje az eddig készültök között a legnagyobbak közé tartozik s egyike a mai technika legérdekesebb találmányainak. Bár a gömb és kosár tekintélyes súlyú: pehelyként száll föl a levegőbe s utjában oly pontosan halad, hogy vele s benne baleset alig történhetik. A ballon captif minden része a legnagyobb pontossággal van összeállítva.

Budapesten eddig körülbelül 700 ízben szál-

ép meglocolták és a magasból a sima burkolat valóságosan látszott, mintha folytatása volna, a városligeti tónak. A járó-kelő embereket hemzsegő hangyáknak vélhette az ember. Az ezredévi kiállítás épületeinek színpompáját csak innét lehet élvezni igazán. A tündérváros minden szépségét látjuk és semmit sem a hibájából.

Nem tudunk betelni a bűvös látvánnyal, s folyton emelkedünk fölfelé. Budapest most már olyanok tűnik föl, mint egy pompás vízfestmény. Gyönyörűen emelkedik ki belőle a budai vár a királyi palotával; az új országház és a bazilika, e két nagy épület, a budai hegyek, a Duna remek panorámává csoportosulnak alattunk. Ez a levegő fent oly tiszta, tiszta, tiszta: az ember mohón szívja tüdejébe.

Egyszerűsödik mélyeségek nyugalom uralkodik oda fent. Semmi zaj föl nem hallatszik. A mint messzelátóinkon kiveszszük, a kiállítási korzón a katonák zenekar éppen játszik, de egy hang sem hallatszik föl hozzánk. És mégis, valami édes zsongó hang tölti be a levegőt. A kiállításban

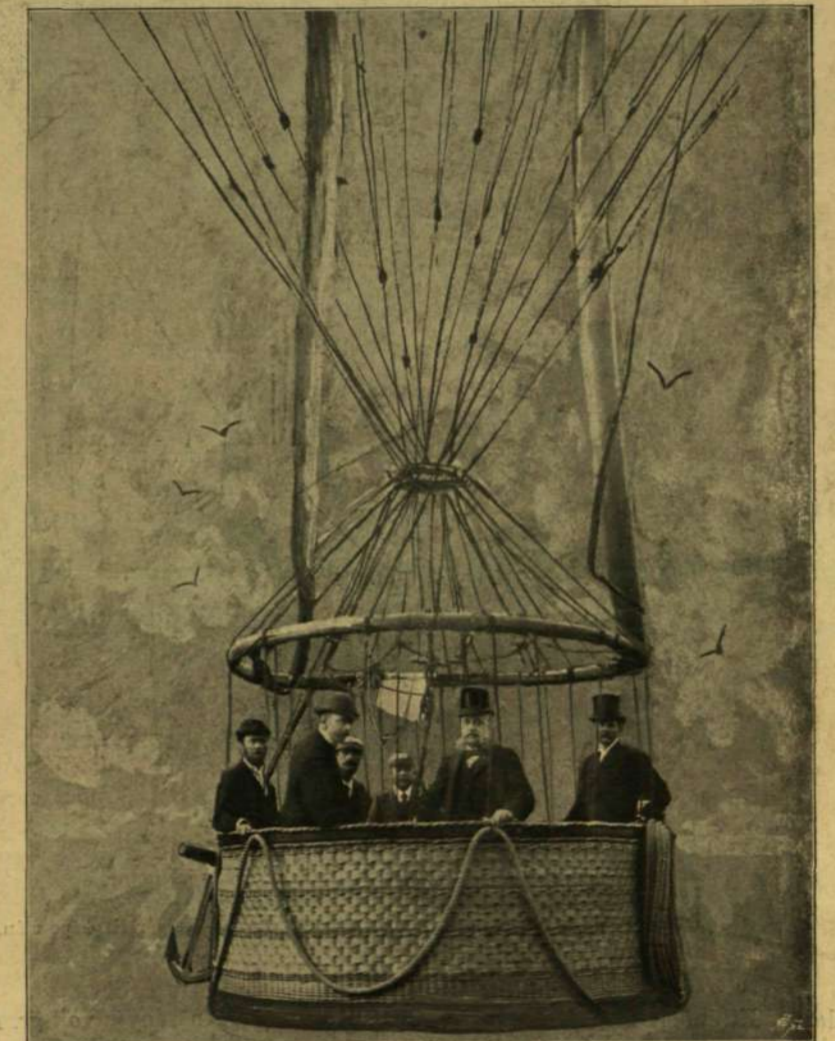
A léggömb vendégeinek több mint fele hölgy. Tán a hölgyek bátrabbak, mint a férfiak, vagy pedig finomabb érzékűek fogva több gyönyört találnak ebben a páratlan utazásban, mely hogy mennyire veszélytelen, annak legjobb bizonyítéka az a könyv, melyben a főlzállók neveit megörökítik. Herczegek, főúri hölgyek, főurak, magyar és külföldi nevezetességek egész seregének a neveit találjuk benne.

Az itt között képek egyikén, a mint a léggömb felszáll, a kosárban ott látjuk Koburg Fülöp herceget. Egy másik képen gróf Goluchovsky külügyminiszter és oldalt Rakovszky István a főszámvevőszék elnöke látható, a harmadikon gr. Szapáry Gyula, a mint két úrinő társaságában száll föl a magasba.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha a léghajót és szerkezetét is leírom kissé bővebben. A léggömb tartartalma 3053 köbméter, átmérője 18 méter, kerülete 56.548 méter. A nagy gömb belsejében egy kisebb, légszáknak nevezett, gyűrű-alakú gömb van, mely arra szolgál, hogy a külső nagy gömb folyton feszes legyen.

Az oldalsó csoportban elől gróf Szapáry Gyula áll, mögötte gróf Bethlen Balázs képviselő.

Az első sorban gróf Goluchovsky külügyminiszter, tőle jobbra Barján István volt szófiai diplomáciai ügyvivő és Rakovszky István főszámvevőszéki elnök.

GODARD LÉGGÖMBJÉNEK KOSARA. — Kalmár fényképei után.

lott föl, mindig többnyire 12—14 utassal; legmagasabbra szállott július 8-án este felé; ez volt a 638-ik főlzállás.

Az indulás rendkívül érdekes nemcsak a benn ülőknek, hanem a nézőknek is.

A főlzállók kényelmesen elhelyezkednek a kosárban és a kapitány egy sípjal jelt ad, mire a gömb megindul fölfelé; de a benn levő észre sem veszi a fölfelé emelkedést; ellenkezőleg úgy látja, mintha a föld távolodnék a léggömbtől. Már olyan magasan járunk, mint a lipótvárosi bazilika kupolája, s még a társaságból senki a legcsekélyebb szédülésről sem panaszkodik. Bájos ifjú utitársaink, kik szepegeve léptek be a kosárba, most már merészen tekintenek alá a szédítő mélységbe.

Egyszerre fönt vagyunk a levegőben. Nagyszerű látvány tárul szemünk elé. Előttünk a csodaszép világváros fejlődő Budapest. Épen alattunk egy sereg gyönyörű villa, a pompás, sugárnyelű Andrássy-út szép palotáival. Egyik utitársunk hamarjában föl sem ismerte, hanem élénken tudakozódott, hogy micsoda különös folyóvíz fut ott régig alattunk. Az Andrássy-utat

harangoznak, mert 7 óra. A harangok hangjai fölhatolnak oda, a hová semmi profán hang el nem jut.

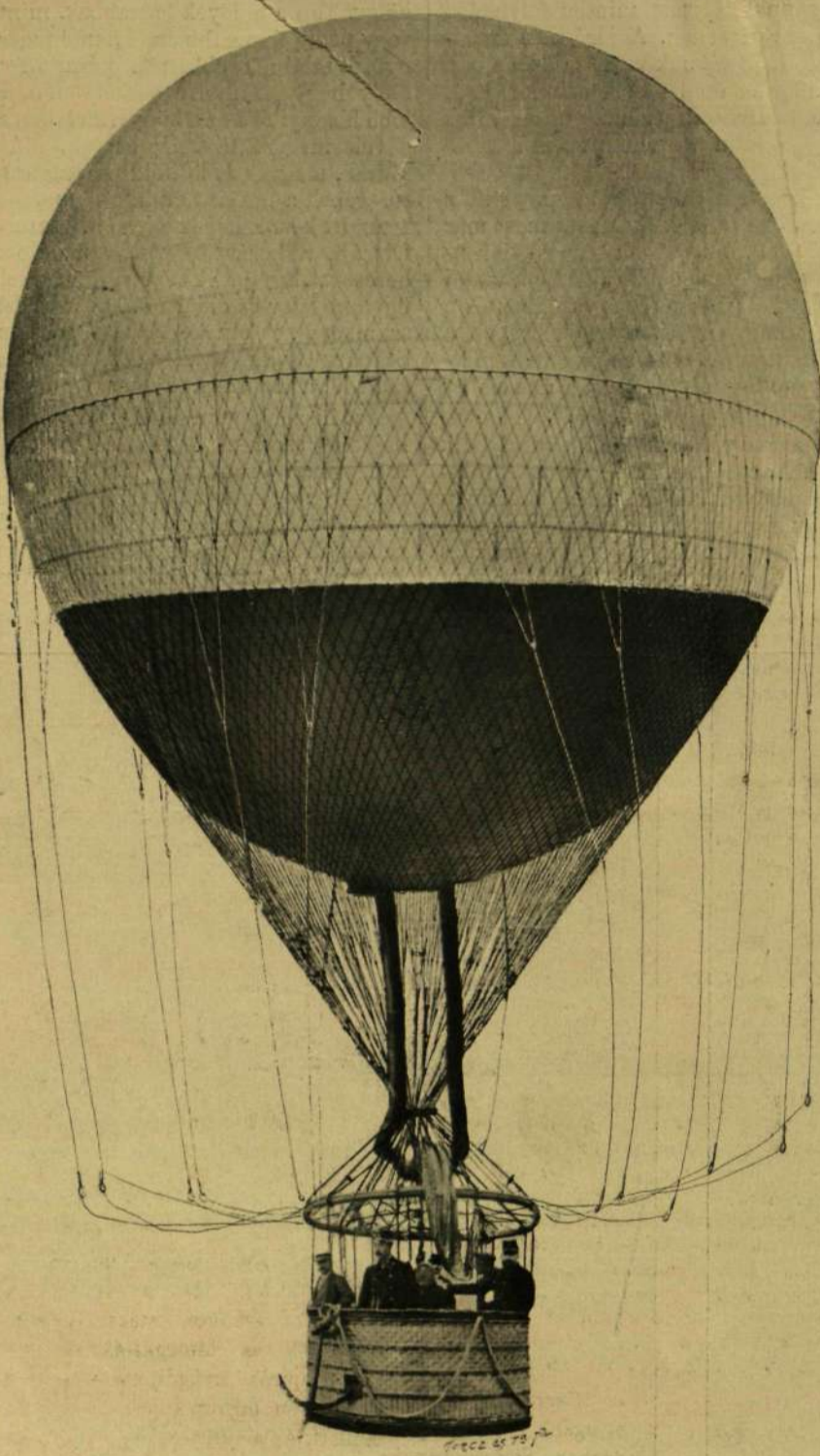
Áhitattal hallgatjuk a harangszót, mely egyre erősbül. Az alattunk levő paloták lassan kibontakoznak, már a Kosciuszko-körkép épületét tisztán kivehetjük, egyszerre meghalljuk a katonai banda zenéjét is. Szállunk lefelé. Észre sem vettük a már közel járunk a földhöz. Most egy kicsit inogni kezd a kosár, nyolcz izmos matróz ragadja a köteleket s egy pillanat múlva mozdulatlanul megáll az óriási gömb. Léérkezünk.

Valami különös utazás ez. Az ember száll, repül, észrevétel nélkül a felhők közé kerül, és épen így tér vissza, semmi szédülést nem érezve. A léghajón legcsekélyebb mozgást, ringást nem érezünk, még annyit sem, mint a csendes tó színén lengő csónakban. Úszunk a tiszta levegőben; gyönyörrel szívjuk be az üde illatot, melyet a szellő valahonnét, tán a távoli Kárpátok közül hoz felénk, s lelkünk megtelik a szép látvánnyal, melyet elfelejteni tán soha nem fogunk.

Ez okozza, hogy a szélnek nincs semmi hatása a gömbre; még viharban is nyugodtan halad útján. A léghajó gömbjéhez használt selyemszövet mindkét irányban ezer kilogramm ellentálló képességgel bír és az egészet egy erős háló veszi körül, mely az eső ellen, úgyszintén a levegő behatásától óvja. A kosárhoz 24 kötél 12 acélszikákkal csatolja; egy-egy acélszikára 60000 kilogrammot bír el.

A léggömböt hidrogénnel töltik meg; ennek fejlesztésére egy készülék szolgál, mely két, ólommal bélelt bádogkazánból áll. Ezt a közönség szintén megtekintheti.

A léghajó kosara díofa alapra van fonva. Rendkívül erős, spanyolnádból készült. Középen nyílás van; ezen húzódik keresztül a léggömböt a földdel összekötő csigakötél, mely a legerősebb minőségű olasz kenderből van fonva és centiméterenként 1000 kilogrammot elbír. Ereje úgy van kiszámítva, hogy még viharos időben is (másodpercenként 10 méter sebességgel) ellentámasztási erejének csak nyolczadrészt használja föl. A kosár kényelemmel van beren-

A jobboldalon Koburg Fülöp herceg.

GODARD LÉGGÖMBJÉNEK KOSARA. — Kalmár fényképe után.

deze. Kitűnően meg lehet belőle figyelni az alattunk elterülő érdekes panorámát.

A kötél szakadásának lehetőségétől sem kell tartani; 10 ilyen léggömb sem volna képes elszakítani. A gömb szerkezete különben is oly tökéletes, hogy a gép nélkül is a legpompásabb baj nélkül tudna leszállni. De ilyen gép és kötél nélküli szabad járás elő nem fordulhat, csak akkor, ha Godard kapitány esetleg szabad kirándulásokra rendez. A föl- és leszállás eszközésére alkalmas hatalmas gőzgép játszi könnyűséggel ereszti föl és húzza vissza az óriási léggömböt, akár csak egy kis játékgömb lenne. Egy léghajós kapitány állandóan bent van a fől-szállókkal a kosárban, de annak csak az a dolga, hogy lejt adjon a gömb indulására, vagy visszatérésére.

Kalmár udvari fényképész gondoskodik arról, hogy ez érdekes főlzállások sorban meg legyenek örökítve. Minden főlzálláskor az összes vendégeket fényképezi a léghajó kosarában, s ezeket a fényképeket bárki megszerezheti maradandó emlékül.

Szűdy Gyula.

DÍSZMAGYAR RUHÁS ARCZKÉPEINKHEZ.

Az ezredévi főbb ünnepi alkalmak jeleneteiből eddig közölt s általános tetszéssel fogadott díszmagyar ruhás állományok sorát lapunk jelen számában is szaporítjuk nehány igen szép fényképi főlvetel bemutatásával.

Igen fényes volt gr. Erdődy Ferenczné himzett bársony öltözte, gyönyörű ingvalla és diadémserű pompás főkötője. A drága himzések ékességét nagy értékű nyak- és mellgyöngyök gyarapították.

Kiválóan bájos jelenség volt gr. Andrássy Sándorné remek himzész gyöngyosor atlasz ruhájában, prémes himzéses mellénykéjében s babos ingvallában. Nyakát, mellét neki is nagy drágaságú gyöngyosorok ékesítették, fején szintén diadémserű, drágaköves ékesség volt, melyről csipkékötényéhez hasonló virágos fátol folyt le.

Gr. Karácsonyi Aladár né lilaszínű, ezüst virágokkal himzett bársony ruhában jelent meg. Képünkön azonban csak drága főkötője, pompás nyak-éke és habkőnyű ingvalla simuló mellénykéje látható, melynek elejét kincset érő drágaköves és gyöngyfüzerek ékesítették.

Gr. Széchenyi Imréné ódon himzész fehér selyem ruhája szintén egyike volt a legszebbeknek. Fürtökben lefutó hajára igen illett a drágaköves diadém. Prémes mellénykéje pompás ingvállal volt kapcsolatos. Nyakán, mellén és övén rendkívül értékes gyöngyosorok, drágaköves függők és egyéb ékességek díszlettek.

Br. Révay Gyuláné gyönyörű magyar menyecske volt dús aranyujtásosú zöld bársony mellénykéjében, finom ingvállában s csillogó fejkességében, melyről fátol futott alá. Nyakán sokszoros gyöngyosorok, mellén pompás antik, több százados ékszer tündököltek.

ELJEGYZÉS JÓZSEF FŐHERCEZEG CSALÁDJÁBAN.

Az alesi kastélynak, mely az ősszel oly mély gyászba borult, családi öröme van. *Mária Dorolya* főhercegnő eljegyezte *Fülöp* orléans herceget. Széles Magyarországon mindenütt örömmel fogadják ez öröndes hírt. A magyar főhercegi család gyászában, örömeiben osztozik az egész nemzet, melyhez József főhercege családja olyannyira hozzá forrt.

Az eljegyzés e hó 15-ikén történt a legbensőbb családi körben. Az esküvő, hir szerint, október hónapban lesz Budapesten. Az eljegyzést a hivatalos lap e hó 16-ika száma következőkben tudatta:

«*Mária Dorothea Amália* főhercegnő 6 cs. és kir. Fensége, József főherceg ur 6 cs. és kir. Fenségének leánya. Ó császári és apostoli királyi Fenségének legfelső beleegyezésével, jegyet váltott *Lajos Fülöp Róbert* orléans herceg királyi Fenségével.»

Mária Dorothea főhercegnő 1867 június 14-ikén született Alesithon. Első szülött gyermeke József főhercegnak. Állandón a szülői körében élt a csendes, házas körben, hol a patriarchális egyszerűségben egyesül a költészet és művészetek szeretete. A főhercegnő gyöngéd lelkületű és sokszor foglalkoztatta az irodalom, a festészet és zene. A festészetben *Vastagh György* oktatta, s a zenében is jó mesterektől tanult. Alesith környékén sokat tudnak jósivéről, jótékonyágáról, mely annyi szegényt és árvt megvigasztalt. Völegénye, *Fülöp Lajos* herceg, unokája *Lajos Fülöp* néhai francia királynak, s a francia monarchista párt őt tekint az Orléans-család trónkövetelőjének, atyja, a párisi gróf halála óta. Ő és a menyasszony közel rokonok. József főherceg neje, *Klotild* főhercegnő ugyanis *Klementina* szász-koburg hercegnő leánya, a kinek édes atyja *Fülöp Lajos* francia király.

Fülöp Lajos Róbert, orléans herceg, a két évvel ezelőtt elhunyt *Lajos Fülöp* párisi grófnak és *Montpensier Izabella* hercegnőnek másodszültött fia, 1869. év február hó 6-án *Twickenham*ben született, e szerint most 27 éves, a francia Bourbon-Orléans-ház ezidőszerinti feje, a máltai lovagrend baily-ja, stb. Ezen házasság folytán új rokonsági kötelékek származnak egyrészt az orléans-család, másrészt az angol és a belga királyi családok, a *Braganza-ház* és a *Szász-Koburg* és *Koburg-Gotha*-családok közt.

AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEK.

Az elmúlt hét tömeges látogatói voltak: a bécsi szabadelvű polgárok nagy csoportja, melyet a fővárosi polgári társas egyletek nagy szíveséggel fogadtak; a *Belovár* és vidékéről érkezett horvátok, közel kétezeren és a négyszáz bosnyák tanuló. Szombathelyről pedig az árvaház növendékei jöttek el a kiállítás megtekintésére. Egyiköket ezek közül a szerencse ért, hogy mint 500,000-ik látogató lépett *Ós-Budavárába* és arany órát kapott emlékül.

A vidék most folyton növekedő számmal érkezik a fővárosba.

Az interparlamentaris kongresszus előkészítő bizottsága jul. 15-ikén ülést tartott *Széll Kálmán* elnöke alatt. A kongresszus szeptember 23-ikán kezdődik. Eddig 150 tag jelentkezett különböző országok parlamentjének képviselőiből. Körülbelül 250 tagra számítanak.

A munkácsi ünnepélyek. A honfoglalás emlékére állítandó emlékoszlopokból három jut *Bereg*-megyébe, egy *Munkácsra*, s egy-egy a *vereczei* szorosba és a *beszkidi* határra. Ezek közül a munkácsi emlékoszlop a várban készítik, s alapkövét e hó 19-ikén helyezik el, a másik két emléket már kész s jul. 20-ikán avatják föl. Budapestről jul. 18-ikán külön vonat indul, s azzal meg *Erdődy* Sándor igazságügyminiszter a meghívott vendégekkel, mint a kormány képviselője. Délutánra érkeznek *Munkácsra*, s másnap teszik le a várban az emléket alapkövét. Ezt követi a színház és a leányiskola alapkövének letétele. Jul. 20-án külön vonatok *Szolyvára* utaznak, onnan kocsiokon a *vereczei* szorosba, hol egykor a honfoglalók egyik része bejött az országba. Itt emléktábla hirdeti az ese-

menyt. Ennek leleplezése után *Beszkidy* mennek, s ott megtartják a határoszlop leleplezését.

Erdészek gyűlése. Az országos erdészeti gyűlés, a melyet az Országos Erdészeti Egyesület a magyar állam ezredéves fenállásának emlékére idei közgyűlése alkalmával a kiállítási ünnepélyek csarnokában rendez, augusztus 30-án és 31-én lesz.

Ezredéves ünnep Londonban. A londoni osztrák-magyar jótékonyági egyesület jul. 14-én este ezredéves ünnepet rendezett. Az ünnepen jelen volt *Teck* herceg, *Dejm* gróf londoni osztrák-magyar nagykövet nejevel és a londoni osztrák-magyar kolónia sok tagja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Martos Ferencz. Iza és egyéb költemények. Budapest, 1896. A fiatal szerző érzékeny, ideges költői tehetség, nem mindennapi képzelőerővel s fogékonysággal a külső hatások iránt. Nemcsak a külvilág képei nyomulnak nagy elevenséggel lelkébe, hanem az irodalmi hatások is válogatás nélkül, nyomot hagynak abban. A romantikus-mustól a naturalismussig sokféle hang megzendül lantján. Egyik dalában azt mondja, hogy soha sem beszélt szerelemről kedvesével, elég volt, hogy hosszasan szemébe nézett s midőn, némán kezét szorított vele, érezte, hogy ujjai reszketnek; másik versében ellenben így beszél a szép asszonyhoz:

«Nem tudja-e, hogy illem ellenére
Szép, bestiális módon szép kegyed.»

De bár erősen hódol a modern iránynak, egyes régiebb költők nagy hatással vannak rá; pl. *Poe*, *Edgar*. Nem hiába fordított tőle verseket, igyekszik elsajátítani mesterének módszerét, a hangzatos zeneiséget, mely sokszor a tartalom, sőt az értelem rovására megy. Ilyen pl. a «*Vizio*» című költeménye, mely valóságos *Poe*-utánzás. De általában dícsérettel kell kiemelni a költeményeinek csinos formáját, dallamosságát. Ez, párosulva a képzelm frissességével s kedélyének örökös hullámzásával, jövőt ígér a fiatal költőnek. A kötetnek majd egy harmadát az a költői beszély teszi, mely a kötet címében is olvasható. Cselekvénye alig van ennek, inkább lyrai képek sorozata. A kisebb költemények a következő sorozatokban foglalnak helyet: *Utazás egy zöldekéské szempár körül*. *Biblia*. *Ködképek*. A társaságból. *Idegenekből*. Ez utóbbi sorozatban *Poe*, *Edgar*, *Longfellow*, *Horatius*, *Moore*, *Coppée* és *Béranger* nevével találkozunk. Ezek a fordítások is figyelemreméltó kísérletek; de a műfordítói művészet magaslattól *Martos Ferencz* még messze áll, s ép ezért nem látjuk indokoltnak, hogy miért próbálkozik oly darabokkal is, melyeket mások már sokkal jobban lefordítottak. Ilyen pl. hogy többet ne említsünk, *Horatius* «*Szerelmi czivódás*». A kötet kiállítása díszes, a költői beszélyt hangulatkelésül apróbb illusztrációk is díszítik. Műtatványul álljon itt a gyűjteményből a következő költemény:

Ibrahim.

A márvány-oszlopok tövében ül,
Betakarózza fehér burmászába.
Mellére kulcsot kézzel, egyedül,
Merőn. Alul kilóg fekete lába.

Éjfélre jár. A kávéház üres.

Csak itt-ott pár sarokban üldögélnék
Szomoró, sápadt alakok, veres
Szemekkel. Rendes éjjeli vendégek.

Az ő hűzaja távol Napkelet,
A herre költőző darunk járnak.
Hol a csillámlo *Bosporus* felett
Gyujtóbb ereje van a napsugárnak.

Hol tüzesebb a vér, erősb a hit,
A proféták szavának méb van ára,
És a hívő megoldja saruit
A műezim egyhangú dallamára.

Hol a kunyhókban őrzik még híven
Emlékeit világverő hadaknak —
S a délibábos puszták mélyiben
A jancisárok unokái laknak!

Ott hallotta meg egykor Ibrahim:
Hogy van egy ország, nyugati vidéken,
A melynek ékes rónáságain
A féllöld volt az úr valaha régen.

S van egy mecsert ott, egy hegyoldalon,
S az a mecsert egy sírhalomra zárul,
S hogy nem tud már, csak az a sírhalom,
A hős, utolsó budai basárul . . .

S elindult Ibrahim, gyalog, Nyugot
Féle, hol roskadoz Gül Baba sírja,
Daczolva széllel, tuskével — hogy ott
Igaz műtilmán bánatát kistrja . . .

Minálynk Nyugaton a ruhá hideg,
Az embereknék szürke a szélajók,

Ibrahimot nem érti senki meg,
S a levegőben csak szemek kövályog.

Didergő, fáradt homoki madár,
Az oszlopok alatt magába guggol,
Ejszakra tévedt déli napsugár,
Aranyos álomkép fekete zugból . . .

A kávéjára néz, de messze jár —
Valahol egy napos, homoki tájon,
Hol egy párisi gazdjára vár
S nevét *Zulejka* emlegeti fájón . . .

Tán porladó hullája sem kerül
Már vissza többé rodopei rögbe! . . .
És lassan, szomorún elszenderül . . .
— S egy pinezér rámutat, nagyot röhögve.

Trefás történetek. *Irta Bedőházi János.* A kötet, mely *Marosvásárhelyt* *Sztupjár István* kiadásában jelent meg, huszonhárom elbeszélést, rajzot tartalmaz, melyek könnyeden, humorral vannak megírva, a nélkül, hogy a mostanság olyan gyakran tapasztalható erőszakot szellemeskedés vagy pongyolaság értéküket rontaná. A szerző «*Jankó*» álnév alatt, gyakrabban szokott írni a lapok tárczarovatáiban.

Az életből, beszélyek, *írta Aigner Ferencz.* Megjelent Ungvárt *Lévai Mór* könyvnyomdájában. A 207 oldalra menő vaskos kötetben körülbelül 20 elbeszélést és rajzot nyújt a szerző. Ár 1 forint 20 kr.

A haszonbérleti jog mai érvényében. *Bírói gyakorlatunk* alapján írta *Dr. Krisztiánovich Iván* ügyvéd. Szerző jelen munkájával a haszonbérleti jognak eddig önállóan fel nem dolgozott tárgyát cselezoza rendszerbe foglalni. Dolgozata felölleli a haszonbérleti jog körébe vágó jogi és gazdasági anyagot.

E könyv célja nem csupán az, hogy a fennálló haszonbérleti szerződések keretében az egyes vitásabb s így perre vezethető kérdések tekintetében utmutatót képezzen s a szerződő feleket kölcsönös jogaik és kötelezettségeik tekintetében tájékoztassa; hanem egyuttal az is, hogy egy jövőben létesülő szerződések tárgyában hasznos tanácsokkal szolgáljon. *Bírák és ügyvédek*, — földbirtokosok, uradalmi tiszték és haszonbérlekők ügyeire volt tekintettel szerző, s oly kézikönyvvel szolgál nekik, a miben a haszonbérleti jog körébe vágó kérdések a legkisebb részletkig fel vannak dolgozva, mire néve könnyű kezelhetés céljából a munka végén kimerítő betűsoros tárgymutató van összeállítva, mely mintegy harmadfél százyti címet foglal magában. A könyv a *Franklin-Társulat* kiadásában jelent meg, s ára 2 forint.

Nemzeti színház. *Sudermannnak* «*Rejtett boldogság*» című színműve került bemutatásra e hó 10-én a nemzeti színházban, s ott melegebb fogadtatást talált, mint a bécsi Burg-színházban. *Sudermann* a modern német irodalomban a naturalismust képviseli és elég érdekes író képességeinél fogva. A nemzeti színházban ez a harmadik darabja (az «*Othton*» és «*Pillangócsata*» után) tetszett leginkább. Költészet nem sok van benne, drámai magva nincs, de a tárgy és helyzet szerencsésen alakul akkép, hogy a figyelmet ebrén tudja tartani.

A német író egy olyan nőt tesz a dráma központjává, a ki finomabb körből száll alá, mikor férjhez megy. Szerelm sem ragadja. Férje becsteltes, derék ember, ki kötelességeinek él, de már nem is fiatal; egy szóval nem olyan, ki egy ifjú nő szívét elfoglalhatná. Mit akar *Sudermann* bizonyítani e nővel — a darab nem fejtje meg. Látjuk, hogy küzdök szívében, melyben szerelem él. El is bukna, ha férje oly véghetetlen jó nem volna, de ennek nem jósága megtartja őt tovább is a rejtett boldogságnak. A nő Erzsébet, ki mint árva egy bárói családnál növekedett. Ott ismeri meg a fiatal báró nevelője, *Wiedemann*, a ki iskolamester lesz és feleségül veszi. Mindenkinek feltűnik, hogy a szép és a nagy műveltségű lány ilyen közönséges emberhez köti életét. Az iskolamester igen boldog. A fiatal nőnek azonban *Roeknitz* báró udvarol, ugyanaz, kinek családjánál Erzsébet növekedett. Nyers, erőszakos természetű úr, kiben a porosz junkereket igen jól festi *Sudermann*. Szenvetélyesen követeli Erzsébettől a szerelmét. Az egész dráma magva aztán az, hogy az iskolamesternek elfogadjá-e a báró szerelmét? Kérd ellene, s kéri a bárót, ne dulja föl nyugalmát, még azt is megvallja, hogy azért ment férjhez, mert szabadulni akart a bárótól, a kit szeretett, a kit most is szeret. A vallomás elragadja a fiatal nőt, enged, hogy a báró megölelje, viszonozza is annak csókját. Most már a báró minden áron birni akarja s fenyegeti, hogy különben mindent elmond férjének. A nő arra kéri, hogy holnapig várjon választásra. Az éjjel azonban öngyilkosságot akar követni, de mikor éppen távozni akar a házból, férjével találkozik. Ez vallatni kezdi, hogy

mért akarta elhagyni éjjel a házat. A nő mindent bevall. A férj nagylelkű és megbocsát, sőt megvigasztalódik, mert mikor ő Erzsébetet, a szomorú, csüggeteg lányt meglátta, számmal volt eltelve iránta, azt hitte, hogy valaki az úri társaságból megcsalta. Egészen boldog, hogy ez nem igaz. Így végződik a darab, de kérdés, hogy ezzel elmut-e jövőre néve minden vesztély, mely a rejtett boldogságot fenyegette. Erzsébet szerepét *Hegyesi Mari* asszony elég hatással játszotta. *Császár* pedig jellemző és tartalmas alakítást nyújtott a báró szerepében. A becsteltes férj szerepe *Szacsay* kezében van.

A *Vasárnapi Ujság* a múlt héten egy olasz színtársulat vendégzerepelt, mely az olaszok klasszikus komédia írójának, *Goldoninak* darabjait játsza nagy bravurral. A társulat *Gallina* vezetésével alatt működik.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félre	negyedre
A <i>Vasárnapi Ujság</i>	8 frt — kr. 4 frt — kr. 2 frt — kr.		
A <i>Világkrónikával</i> együtt	9 . 60 .	4 . 80 .	2 . 40 .
A <i>Vasárnapi Ujság</i> és			
Politikai Ujdonságok	12	6	3
A <i>Világkrónikával</i> együtt	13 . 60 .	6 . 80 .	3 . 40 .
Csupán a <i>Politikai Ujdonságok</i>	5	2 . 50 .	1 . 25 .
A <i>Világkrónikával</i> együtt	6 . 60 .	3 . 30 .	1 . 65 .

A «*Vasárnapi Ujság*», a legregibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabban hetenként egy félvétellel bővítve, «*A Vasárnapi Ujság regénytára*» című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föl, szintén művészi képekkel van díszítve.

☞ Az előfizetés bármelyik hónap elcséjtől kezdve eszközölhető.

Az előfizetések a «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Ujdonságok*» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Budapesti újságírók egyesülete. E hó 12-ikén a hírlapírók ily cím alatt új egyesületet alakítottak a fővárosban, melynek már is 164 tagja van. Az új egyesület tagjai csakis budapesti hívatásos újságírók lehetnek abból a czémből, hogy egymásnak anyagi és erkölcsi érdekeit egyesületi szervezettel szolgálják és támogassák. Az alakuló közgyűlést a hírlapírók nyugdíjintézetének helyiségeiben e hó 12-ikén tartották meg *Heltai* Ferencz vezetésével. Az alapszabályok letárgyalása után a tisztikart és a választmányt választották meg a következő eredménynyel:

Szavazott 80 tag. Elnök lett *Mikszáth Kálmán*, alelnök *Hoitsy Pál* és *Veigelsberg Leó*, titkár *Szathmáry Mór*, gazda *Ábrányi Emil*, ügyész *Bródy Lajos dr.*, pénztárnok *Deutsch Antal*, ellenőr *Kálnoki Henrik* és könyvtárnok *Zempléni P. Gyula*, számvizsgálók *Braun Sándor*, *Schmittély József* és *Szöts Pál*. A választmány tagjainak megválasztották: *Adorján Sándor*, *Bajza József*, *Bleicher Miksa*, *Bolgár Ferencz*, *Csávoszky Lajos*, *Cziklai Lajos*, *Gerő Ödön*, *Halász Imre*, *Heltai Ferencz dr.*, *Hentaller Lajos*, *Inczedy László*, *Jancsó Dezso*, *Keszler József*, *Kiss József*, *Korbuly József*, *Nagy Miklós*, *Porzolt Kálmán*, *Schiller Zsigmond dr.*, *Singer Zsigmond*, *Siposs Ignác*, *Sturm Albert*, *Székely Béla dr.*, *Vézi József*, *Weisz Julián*.

Kiállítás az akadémia könyvtárában. Az akadémia olvasó termében e hó 7-ikén ritka nyomtatványok és becses irások kiállítása nyílt meg.

Két hosszú szekrényben vannak bemutatva az akadémia újabb szerzésű kincsei, régi magyar nyelvemlékek, levelek, történelmi emlékek, vegyes kéziratok, képek és egy külön kis szekrényben a *Kisfaludy-társaság*nak ereklyéi, *Kisfaludy Károly*, *Petőfi, Arany, Madách* emléktárgyai. Tudósoknak és könyvedvelőknek valóságos élvezet egy órát tölteni s ritkaságok között. Ott van például a nemrég fölfedezett szójegyzék, mely egyik legregibb (13. század) latin-magyar szógyűjteményünk. Egész sereg remekül feltett imakönyv, breviárium a XIV. és XV. századból, a *Thuróczy-krónika* 1358-ból, az érsekújvári, a *Kriszta* kodex. *Thewrewk*, *Gyöngyössy* kodexek, stb. Egy szekrényben magyar jelesek levelei, kézírásai, okmányai, többek közt a *lánchid* alapítóinak aláírásai. Van továbbá egy igen becses képsorozat magyar vidékekről, melyeket *Waldstein* gróf ajándékozott az akadémianak. A kiállítás minden keiden, csütörtökön és szombaton délelőtt van nyitva szeptember 15-ig s a közönség díjtalanul megtekintheti.

Konferenciái tagok (közülük Vörös László államtitkár és Ludvígh Gyula, a magyar államvasutak igazgatósági elnöke.)

A NEMZETKÖZI POSTA- ÉS TÁVIRÓ KONFERENCIA TAGJAINAK KIRÁNDULÁSA KECSKEMÉTRE. — Erdélyi fénykép.

MI UJSÁG?

* Mai számunkkal veszik olvasóink a «Vasárnapi Ujság» 1896. első felévi folyamának külön képmellékletét: A korona és koronázási jelvények ünnepélyes elővétele a királyi palotában június 5-én, Roskovics Ignác festőművész munkatársunk eredeti rajza. — Lapunk jelen száma múlt felévi összes előfizetőinknek megküldetik.

Stefánia özvegy trónörökösé a Balatonon. Stefánia özvegy trónörökösé egy heti időzés után e hó 13-ikán este utazott el Balaton-Füredről, s néhány nap múlva édes anyja, a belga királyné látogatására külföldre megy.

A trónörökösé Füreden a «Stefánia» yacht-klubnak, melynek védnöke, volt vendége, s részt vett a klub kirándulásaiban, a lawn-tennis játékokban, jelen volt a galamb-lövészetben. A yacht-sportnak még különösen a kedvező idő is előnyére volt, a hőség nem volt nagy és kellemes szellő lengette a vitorlákat. Nagy kedvvel üzte a főherceggasszony a lawn tennis játékot is, melynek természetesen mindig igen sok nézője akadt. Vasárnap este a főhercegnő tiszteletére a színházban díszelőadást tartottak, mely nagyon jól sikerült. A főhercegnő hétfő este 9 órakor hagyta el Balaton-Füredet. A balatoni gőzhajózási társulatnak legnagyobb hajója, a «Baross» vitte az előkelő társaságot Siófokig. A siófoki hajóállomáson hivatalos fogadtatás nem volt. A fenséges asszony azonnal a készen váró, a magyar államvasutak által rendelkezésre bocsátott pazar fényű szalon-kocsiba szállott s onnan beszélgetett környezetével, elragadtatását fejezve ki a Balaton partján töltött kellemes napok felett. A siófoki állomás tele volt elegáns közönséggel. Pont 10 órakor a közönség harsány éljenzése között indult meg a vonat, melyet Nagy-Kanizsai Kovács Alajos főellenőr vezetett. A fenséges asszony a szalonkocsi ablakából nyíjas fejhajtással viszonzta a közönség meleg ovációját.

Wesselényi szobra. Szilágymegye törvényhatósága közadakozásból szoboremleket állít a megye nagy fiának, Wesselényi Miklós bárónak Zilahon. A törvényhatóság a szobor mintázásával Fadrusz János szobrászt bízta meg, a ki már mintázta is a Wesselényi hatalmas alakját. A szobrot az idén bronzba öntik, de ünnepélyes leleplezése csak a jövő év tavaszán történik meg.

* A nemzetközi posta- és táviró-konferencia tagjai Kecskeméten. A Budapest tanácskozó nemzetközi táviró-konferencia magyar gazdáinak gondoskodása élvezetes napot szerzett múlt vasárnap a konferencia tagjainak. Elvitték őket Kecskemétre, s bemutatják nekik a magyar népeletet, s a vendégek ugyancsak jól mulattak az eredeti

népies látványokon. A kecskeméti kirándulás bizonyára csak növelni fogja azokat a kedves emlékeket, melyekkel a konferencia tagjai Budapestről távozni fognak.

A vendégek vasárnap július 12-ikén reggel hét órakor indultak külön vonaton a nyugati pályaudvarból. A társaság tagjai között ott voltak: a német, orosz, spanyol, portugál, japán, osztrák, görög, dán, norvég, angol, németalföldi, francia, török, tuniszi, olasz, szerb, brit indiai küldöttek és még többen. A kereskedelmi miniszteriumot Vörös László államtitkár képviselte a konferencia elnökével Szalay Péter elnökgazdával együtt, a kikkel részt vettek a kiránduláson Csöke Ferenc, Schimpf osztálytanácsosok Návay titkár, stb. A magyar államvasutak Ludvígh elnökgazdát képviselte. Kecskeméten az indóház előtt előkelő közönség gyűlt össze, s a törvényhatóság nevében Fekete István helyettes-polgármester meleg szavakban üdvözölte a vendégeket, mire Vörös László államtitkár válaszolt. Az éljenzések elhangzása után kocsikra szállt a társaság és bevonult a kaszinó helyiségébe, hol pompás villásreggeli mellett töltött egy órát. A forgalomnak még át nem adott kecskeméti—fiszáughi helyi érdekű vasuton kivételképen a kereskedelmi miniszter megengedvén a különvonat indítását, 1 és fél óra alatt érkezett meg a társaság a szikra-alpári állomásra, honnan gyalog vonult az ünnepély helyére, melyet Darányi Ferenc rendezett el. Oriási bográcsokban párolgott a halpapi-

Az alpári banderium.

A NEMZETKÖZI POSTA- ÉS TÁVIRÓ KONFERENCIA TAGJAINAK KIRÁNDULÁSA KECSKEMÉTRE. — Erdélyi fénykép.

kás, a pörkölt hús, és a vendégek nagy érdeklődéssel szemlélték meg az igazi magyar konyhát és annak szakácsait. A folytonosan élénk hangulatú ebéd alatt számos felkőszöntő hangzott el. Ebéd alatt jöttek a bandériumok a környéki pusztákról, később pedig megjött az alpári banderium, melynek vezetője, Mihálovics jegyző, lóhátról francia nyelven üdvözölte a társaságot. Erre Vörös László államtitkár válaszolt, lelkes szavakban tolmácsolva a társaság köszönetét, majd Fritsch német megbízott szövegét a külföldiek nevében, meleg hangon a magyarok hazájáról. Ezután érdekesebbnél érdekesebb jelenetek fejlődtek ki a vendégek előtt. Gyönyörű volt az alpári banderium a hatókrós aratőszekérrel, melyen piros csizmás, pruszlikos lányok énekeltek szövegű-zenés nótákat. Berkes muzsikája, majd pedig az alpári banda nótái mellett megkezdődött a tánc, melyre a külföldiek is kedvet kaptak s a társaság csak nehezen vált meg hat óra kellemes helytől. Kecskeméti vendégszerető közönsége, a törvényhatóság képviselői mindent elkövettek, hogy a vendégek jól érezzék magukat e kirándulás alatt.

A felsőbb leányiskolai nevelőintézet igazgatója. A közoktatásügyi miniszter a budapesti VI. ker. állami polgári iskolai tanítónépző és az azzal kapcsolatos állami felsőbb leányiskolai nevelőintézet igazgatói állásra, mely állás Zirzen Janka nyugalmába vonulása folytán üresedett meg, Lázárné Kaszner Jankát, a kolozsvári állami elemi tanítónépzőintézet igazgatóját helyezte át.

Alagut a Duna alatt. Budapest Braunecker Lamoral báró és Visnovszky Sándor mérnök még 1893-ban szereztek meg az előmunkálati engedélyt négy alagut építésére a Duna alatt. Az akkori miniszterium az új országház előtti alagut kiépítésére engedélyt is adott, míg a többiekre nézve arra utalt, hogy a Dunán ugyis két új hid épül. Az új országház előtt nyílt alagut terve most már kész is, s e hó 12-ikén a fővárosi tanács elé terjesztették.

A tervezett alaguton gyalogok, kocsik is járhatnak s ezenkívül villamos vasut. A magassága a Duna alatt tízfele, szélessége 8 méter. A gyalogjárók számára négy lejáró lenne: az igazságügyi miniszteriumi épületnél és a Bomba-téren egy-egy lépcsős lejáró, közvetlenül a két Duna-parton pedig egy-egy liftes lejáró. A vasuti alagut tartana a Deák-térről a Pálffy-térig, s több megállója lenne a Dunán innen és túl. A vasutat összeköttetésbe hoznák a budai oldalon az esztergomi, szent-endrei és a tervezett visegrádi vasutal. A vonal hossza 3000 méter. A Duna alatti szakasz úgy épülne, hogy a Duna fenekén a talajt az építés alatt megfagyasztják. Minden két perczben indulna mindkét irány felé egy-egy kocsit 40 kilométer sebességgel. A teljes alagut és alaguti vasut parti része 12 hónap alatt épülne föl, a víz alatti rész építése másfél évig tartana.

Új színház a fővárosban. Evva Lajos a népszínház igazgatója a városi tanáshoz kérvényt nyújtott be, hogy a VII. kerületben, az Erzsébetvárosban magyar színházat építhessen. Mellékelte a színház építési terveit is. A telek megvan már az új színházhoz a Wesselényi-, Szövetség- és Izabella-utczák találkozásánál levő területen. A színház homlokzata a Dob-utca felé fordúlna, s részvénytársaság építené föl.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A KŐBÁNYÁBAN.

Elbeszélés.

Irta KAZÁR EMIL.

Nehéz, vontatott járással ment tovább a hegyi úton egy fiatal asszony, egészen hasonló azokhoz a nőkhöz, kiket a fővárosban a gyárak, nyomdák közelében, vagy a külvárosi utcákban és a város-szélén oly sűrűn találunk, kik azonban sietni szoktak, hogy megszoptassák otthon levő gyermeküket, bekapják tápláló falatjokat, vagy a kosárban még melegen eljuttassák az ebédet uroknak, szeretőjöknek.

Gyakran megállt, mintha korán járna és neki időt kellene tölteni egy bizonyos óráig vagy perczig, avagy tévőzva szánna magát a további útra, melyet még most fontol meg és visszariad tőle olykor, ránógatja magát azután.

A meleg, nyári alkonyati időben a nap már a budai hegyek mögé készült szállni és egész fénye ráomlik a síkság szélén elterülő nagy városra, a széles sávban tündöklő hatalmas folyamra és eloszlik az alföld messzeségéből a keleti égre felszivódó kékességben, mely, mint puha, dagadó, gyöngéd prém veszi körül a tájéket és perczről perczre duzzad a város párázatától, a messzeségbeli gyárak kéményeinek füstjétől.

Az asszony megáll egy pillanatra; habozik, töprenkedik. De csakhamar elszántan fordul egy szűk útra, melyen a terhes szekerek finom, meszes port örölköt, s mely mint valami világos szalag húzódik tovább a szőlőkől kipisztult hajlásai és oldalai közé.

Hirtelen egy munkásember áll elébe.

— Nem lehet most erre menni.

— Én a bányába akarok menni, — mondja az asszony, hirtelen fölkapva fejét.

— Most nem szabad. Nem látja? — szól tovább a munkás, s rámutat egy tilalomfára, melyre festett írású tábla van szegve. — Nem tud talán olvasni.

Az asszony oda néz és olvassa: «A bányában reggel 6—7 óra közt, déli 1 órakor és az alkonyat első óráiban robbantanak. Ez időben tilos ezen az úton járni.»

— Nem lehet másik úton a bányához jutni? — kérdezi az asszony.

— Amonnan a völgyből, a meredek szélén. — Gál Mihályval szeretnék beszélni. Itt dolgozik-e a bányában?

A munkás lenéz abba a hegyoldalból kivált óriás udvarba, a hol a követ fejtik. Mintha föl akarna valakit ismerni a munkások közül.

— Ott lehet, de nem látom. A robbantó mestert kérdezi, úgy-e? Alkalmasint a patronokat dugdossa a helyökre. Az ördög ismer föl egy guggoló embert azon a meredek kőfalon. Várjon a robbantás utánig.

— Itt van csakugyan Gál Mihály?

* «Vasárnapi Ujság» regénytára 1896. évi 29. szám.

— Itt. De majd csak később beszélhet vele. Ott lakik abban a bódében.

És lemutat a bánya aljába, abba a nagy verembe, a hol egy kis deszkaház áll. Azzal tovább megy a meredek szélén, melyen túl a bánya kezdődik, mely ott tátong szürke és sárgás falával, mint a hegyen ejtett nagy seb. Már el is lepték a szegény, élődk kukacok és férgék, a munkások, a kik ott a bánya alján török az oldalról letépett köveket s rakják a szekerekre, hogy elvigyék a városba a paloták fundamentumához, az utcák kövezéséhez.

— Nem lehet most erre menni.

Góré Lajos rajza.

Mert ez a gyönyörű város onnan növekszik a budai hegyekből. Azokat fogyasztja napról-napra. Ott szelik ki a termésköveket a hegyek testéből az épületekhez; ott aprózzák jó részben az utczák és utak burkolatához való sziklát, a mészkövet és bányászszák az agyagot téglához. Valósággal eszi a város a hegyeket. Dinamittal, csákánnyal mardossa a hegyoldalt, beleharap mohón és itt is, ott is nagy harapást ejt, mint az alman a gyerek.

Ó-Buda fölött mindenütt kikezdték a hegyeket. Jó és változatos pompás falat vállalkozóknak és részvénytársulatoknak. Az egyik helyen akad kemény szikla, mellette mindjárt mészkövet val, alig egy puskalövénnyire, pedig kék agyag. A mióta kiveszett a szőlő, a helyét bányának veszik meg; leássák, kimélyeszik, a meddig víz fakad. Akkor abba hagyják, arrább mennek. A fű, a tarack, a vadbodza és a futószeder bernövi az elhagyott bányát, de megmarad a hor-

padása, a bordázat, s a hegyekben egész csipkétzet támad, mint valami rettenetes fogszor, mely egy megölt szörnyeteg szájából viszorog a fényes, tündöklő városra.

Az asszony leül az út szélére, hogy várakozzék. Egy darabig nézi a nyílt bányát, a hol esikorognak a szekerek, szitkozódznak a kocsisok, csattognak a kalapácsok és kaffog a gőzgép, mely a talajvizet szivattyúzza. Ének, dal hangzik. Egész nemzetközi hángverseny: magyar, sváb, tót és olasz.

A városból nem hangzik föl semmi, csak a lánczos szekerek csörömpölése, a gyárak bugó sípjának jeladása, a Dunán iramodó gőzhajók sívítása. Ezek kíválnak, mint a mezők zsongásából a tücsök hangja. Semmi városi zaj ide föl nem hat. Innen csak látni lehet a várost és gyönyöröködni benne. Üterének verése és láza, szívének dobogása, életének fohásza, sohajtása és hörgése távol marad, lent a mélységben, a violaszínű aquarellben, mely elragadó, csodás; megejti a szemet, mint a baziliskus tekintete a kis madarat.

Az asszony ráfordítja a szemét a városra, s a nagyszerű látvány ezt az egyszerű teremést is leigézi.

Oh azok a ragyogó kupolák, melyek szinte szikráznak a nap fényében. Ragyogó özőn permetezik a városra, mint arany, ezüst harmat, mint porrá tört kék zománcz.

— Mennyi boldog, szerencsés ember! — sóhajtja az asszony, s elvész tekintete a sokaság és mozaik e ropant képén; de ő olvasni vél a házsorokból, az összevissza kuszált vonalakból, látni a Duna világos tükrében és eligazodni a Margit-sziget bodros tömegében, melyet, mintha himbálna a víz s nem volna más, mint a Dunán uszó hajóknál egy hasonlíthatatlanul nagyobb és sötétebb, valamely boldogabb vidékről érkező, megterhelve lombbal, de nem annyira emberekkel. Kábultan néz maga elé, s nézné ugyanazon bódultsággal, bármí volna előtte.

— Vajjon rámegeyek-e arra a hidra, vajjon elereszt-e Mihály magától? — kérdezi, a mint tisztán látja a Margit-hidat. — És ha a hidra megyek, átjutok-e a másik felére?

Megint csak néz abba a fényes képbe, mint valami igézetes látományba, mely ingerlő, káprázatos, de a némaság és rejtélyesség kopolytája zárja le, hasonlóan a titokzatosság és tilalom pecsétjéhez.

A mint végig törli arczán a serkedző verejtéket, az egyszerű munkásnének látszó asszony finom kis zsebkendőtt vett ki, csipkés szélűt, kék és piros monogrammal. Parfüm illata is van ennek a lenge, habkőnyű jószágának. Az asszony keze sem durva vagy formátlan, mint szokott lenni az ilyen külsejűeknek. A mint pedig ott ülve előre nyújtja egyik lábát, a fehér porral ellepett cipő is finom és formás, alighanem a módlingi gyárból került.

Az asszony összeszorítja kezében a zsebkend-

dőt, s megnagyobbodott ököllet fenyeget a város felé:

— Te gonosz város! Te rontottál meg. Soha többé hozzád nem térek vissza; egyedül többé nem. Megátkozlak!

És a mint lángoló szemekkel nézi a várost, úgy tetszik, hogy ez még sem az a város, melyet ő ismer és gyűlöl. Nem a nyüzsgő Dunaparttól ismert város, a Gellért-hegyvel, a királyi lakal, a lápezhiddel, a mint a kényelmes sétalók látják napról-napra, a lusta fotografusok pedig felmutatják és elkoptatják. Innen a városnak ez a része csak egy kis elmosódó folt, egy-egy petty, s a Gellért-hegy sem nagyobb egy pontnál. Előtte látszik az új, a ragyogó város, tornyos palotáival.

A háztengerből kikél a parlamenti palota, hegyes tornyaival, büszke kupolájával, mintha valami óriás gázolt volna át az épületek tömegén a Dunáig, ott aztán kővé meredt. Mögötte a bazilika emeli tornyait és nagy boltzatát, kérkedőn, hogy ki próbálja még meg ekkorát nőni ő kivüle?

Ez talán egy szebb, egy jobb város erre? — gondolja az asszony.

Ott a zöld hegy mögül magas, fehér torony látszik ki, mintha alabástromból volna faragva: a budavári Mátyás-templom tornya. Egyik felét rózsaszínre festi a nap. Visszagonol a kis falu vörös hegyü tornyára.

Ó-Budáról haragszó csendül fel. Engesztelés, csilapodás lép meg az asszonyt. Összekulcsolt kezére hajítja homlokát, a szája szélé sebesen reszket.

— Bocssás meg nekem, Mihály.

Nem az Éghez folyamodik. A földön keresi előbb a bocsánatot, a hol vétkezett.

A tornyokkal versenyeznek a gyárak kéményei lent az innső városban, köröskörül a hegyek sok lába alatt. Most is a haragszóval vetelkednek a gyári gőzgépek s átadják a sivitást, bögést és bömbölést egymásnak; csak úgy reszket fölük a levegő. Ez a munkások hajnali, déli és esti haragszója.

— A szegény emberek kifáradtak és jajgatnak, — szól az asszony s lenéz a bányába.

A mély csészéhez hasonló az, s napról-napra nagyobbodik. A szélén toronymagas a fala és részeit meggyal, mint a tölésér, hanem kijutni belőle nem a fenékén; de oldal lehet, meredek, szűk sikátoron, melyen a szekerek csak előfogattal jutnak föl és kerékkötővel le. Az oldalak napról-napra tágulnak. A felső részen kezdik a köomlasztást és folytatják lefelé. Az nagyon könnyen megy, valóságos játék. Ót-hat méternyi távolságra befúrnak egy-egy kis lyukat szép sorjába, abba illesztik a dinamitot, ellátják mindenik kis esomót kanóccsal, vagy összekötik a villamos géppel. Még nem is mindig csinálnak vele olyan ezermóniát, hogy villamosággal tiszteljük meg. Egy tót napszamos a legnagyobb nyugalommal meggyújtja a kanóccot, szépen félreáll, s aztán várja csöndesen, hogy felrobbanjon a patron. Az mindenütt egyet-egyet puffan, a nagy szikladarabok lombován valnak el, leszakítva sok évezredes élettől. Alágyrulnak és meghalnak, mert a kő a bérézből kiszakadt halott.

Ilyen emeletszerűn és lépcsőzetesen bontják lejjebb és lejjebb a hegyet. Menedékes padmalyok támadnak egymás fölött, azon járnak a köfektők, hogy a fennakadt kődarabokat letaszítsák, az újabb aknákat megfúrják s a dinamitot elhelyeznek.

A haragszóra, a gőz süvöltésére a bányában fölelevenedő, rendszeres mozgás támad. Az oldalak csigahajlásain gyorsan futnak alá a

munkások; lent a fenéken pedig szerteszét iramodnak, mintha közéjük csaptak volna és a sikátor felé tolongnak. A szerszámokat összedobálják, a kőaprító asszonyok a czók-mókjokhoz sietnek, s a ládában és gyékény árnyékában nyüzsgő kis gyermekeket veszik föl. A szekerekre az utolsó kődarabokat zubintják s a kocsisok türelmetlenül ragadják meg a gyepelőket és az ostort. Csápolnak, lármáznak; a dologból menekülő munkások közt a lövők és szekerek cizammogva kapaszkodnak a kivezető hágón, föl a kivájt úton, s nehéz, fehér port vernek föl, mely ellepi a bokrokat, a szeder-indákkal befutott martokat és az alkonyat hamvas levegőjében azok a kékkötényes sváb kocsisok olyanok, mint valami szürke kísértetek, a kik átkot szólnak, voltaképen azonban semmivel sem gondolnak, csak a nehéz, rámás nyaklőba szijazott lovaikkal, melyek olyan lassan bírnak haladni.

Az asszony nézi a nehéz munkából hazatérőket és az egyre néptelenedő bányát. Keres abban valakit, de nem tudja kivenni. Egy-két munkás még ott jár az oldalon. Talán azok közül valamelyik. Már régen nem látta, azért nem ismer rá.

A mint vége a munkaidőnek, a hegyek közt pattogó zaj és pukkanás támad, mint a városi nagyházak udvarán, — mikor a szőnyeget porolják. A dinamit-patronok, mint valami rozszül rendezett sorlóvések robbannak föl egymás után. Csak egy kis villanás ott a lámpa oldalán, utána egy kicsike füst, mint a pára s megindul a köomlás.

— Most már tovább mehet, — szólítja meg ismét az asszonyt az a munkás, ki az imént feltartóztatta. — Csak menjen tovább ezen az úton, ez egyenesen a bányába visz.

Megyen is tovább a szűk ösvényen, lecsüggesztett fővel, lassan. A többi bányákban még ropog a dinamit. Amott a nagy agyabányában a kifeszített láncra akasztott vasládák folytatják a magok jövő-menő útját a téglagyárba s úgy lebegnek ott a magasban, mint valami prédára járó szárnyas ragadozók. Ott már a villamos lámpák is felgyultak, s ezek a világos gömbök fehérre festik a lehántott hegyoldalát.

Az ösvény a bánya szélén alakanyarodik a mély tölésérbe s tekervényesen megy a kövek közt. A mint ezen a keskeny úton halad az asszony, meg-megáll s a szürkületben úgy vizsgálja, hogy tovább is mehet-e még. Eszébe jut, hogy milyen könnyen le lehetne innen zuhanni.

— Hé! hol jár itt? — kiált rá egyszerre egy nyers hang s egy ködűz mellől előtűnik egy fiatal suhanc, a ki ott igazgat valamit.

— Gál Mihályt keresem. Hol találom meg?

— Itt ugyan egyebet is találhatna maga, a minek nem örülne meg, — mordult rá a legény, ki a dinamitokat helyezte el a későbbi robbanásokhoz. Azután lekiáltott a mélységbe: — Gál uram, valaki keresi.

Onnan alulról fölkiáltott egy hang: «Hát küldd ide. A patronokat pedig kösd egybe dróttal.»

— Hallja az asszony, — szól a legény, jól megnézte a csinos asszonyt, — itt mindenütt dinamit van. Az éjjel letépjük ezt a kiálló nagy sárga sziklát. Egyszerre gyujtunk alá tíz helyen, azért kell hozzá drót. Nem jó ám itt járnai, édes galambom. Kár volna magáért.

(Vége következik.)

SENKI FIA.

Regény. Irta VERNE GYULA.

MÁSODIK RÉSZ.

AZ UTOLSÓ ÚT.

IX.

Bob spekulációja. (Folytatás.)

Egy hónappal később két fiú — tizenegy éves volt az egyik, nyolcz a másik — tologatott egy kis szekeret, melybe egy kutya volt befogva, a Corkból Youghall felé menő országúton.

A két fiú Senki fia és Bob, a kutya pedig Birk volt.

Grip biztatásának meg volt a sikere. Mielőtt a «Vulcan» első fütőjével találkozott, hősünk csak álmodott arról, hogy Corkból elköltözik és Dublinban próbál szerencsét. Mióta vele találkozott, ezt az álmát törekedett megvalósítani. Jól meghányta-vetette a dolgot, mert tudta, hogy biztos megélhetést kockáztat bizonytalanért. Azt is tudta azonban, hogy Corkban sok előhaladásra nem számíthat, míg Dublinban tágabb tere nyílik tevékenységének. Bob is a Dublinba való költözés mellett emelt szót, már pedig Bob szava nyomott ám valamit a latban.

Kis hősünk kivette pénzét a kereskedőtől, a ki hibáztatta némileg nagyralátó terveit. Nem használt, mert a fiúcska korán érett esze nem szokott agyremektől megijedni, holott ez a Paddy általában jellemzi. Senki fia többre akarta vinni, mint eddig jutott s valami azt sügta neki, hogy Dublinban sikerülni fog, a mi Corkban nem.

Csakhamar megállapította a Dublinba jutás módját és az odavivő útirányt.

A legrövidebb út a Limerikbe vivő vasút, onnan Leinster tartományon keresztül egyenesen Dublinba juthatni. Egyebet sem kell tenni, mint az ember felül Corkban a vasútra és Dublinban, Irland fővárosában, kiszáll. Az ám, csak hogy személyenkint egy-egy guinee-ba került volna ez a mulatság nekik, már pedig Senki fia nem igen dobálódott a guineek-kel. Ha az embernek két ép lába és elegendő ereje van, miért rázassa magát a vasúti kocsiiban. Gyaloglásra épen a legalkalmasabb idő volt, májustól szeptemberig a grófság országútai elég jó karban szoktak lenni. Hátha útközben valamikét kereshetnek is, holott a vasúton csak kiadásuk lenne. Ez számba vehető előny.

Az ifjú kereskedő tehát útközben is faluról-falura, városról-városra menve, újságot, papírt röpiratokat akart előírítani.

Még egy kis szekérre volt szüksége, hova áruit elrakosgathassa, arra viaszos vászon takaró kell, hogy eső, por ellen megvédjé. A szekérkébe befogja majd Birket, ő pedig ketten hátulról tolják. A tengerpart mentén fognak haladni, mert itt számos jelentékeny város fekszik: Waterford, Wexford, Wicklow és több látogatott fűrdőhely. Igaz, hogy csak két, esetleg három hónap múlva jutnak el Dublinba, de sebah, ha útközben némi keresetre tehetnek szert.

Április 18-án, egy hónappal a Grippel való találkozás után, Senki fiát, Bobot meg Birket a Corkból Youghall felé menő országúton találjuk. Nem is volt az út nagyon kimerítő.

A falusiaknak mindenütt megtetszett a két fiú: komoly volt az egyik, mint holmi öreg kereskedő; nyájasan mosolygó a másik. Senki-nek sem jutott eszébe, hogy bántsa őket.

Reggelenként felszedték a sátorfáikat és tovább mentek faluról-falura, betértek a majzorokba is, melyek erre felé kettesével-hármasával elég sűrűn találhatók.

Ez a jövedelmező utazás mind lassan-lassan haladt előre. Sem nagyfontosságú eseményekben, sem balesetekben nem volt részök.

Igy értek el Arklow tájára, mely már nem messze esik Dublintól. Arklowntól az országút számos fűrdőhelyre visz, melyeket a dublini nemesség szokott ebben az időben látogatni. Az uraknak zsebe pedig telve volt pénzzel.

Ekkor Bobnak jó ötlete támadt, bátyjának efféle még csak esze ágában sem volt. Ez az ötlet esetleg száz perczent hasznot hajthat nekik a gazdag urak gyermekeinek a révén, kikből a wicklowi rév csak úgy hemzsegett.

Bob igen ügyesen tudott mászni, s gyakorlott volt a madárfészkek kirablásában. Madárfészkek pedig roppant sok van Irlandban az útmenti nagy fákon.

Eddigélő Bob nem is igen vette hasznát mászó ügye ségének. Mindössze egyszer-kétszer történt meg, hogy madarakat adott el igen olcsón; azokat a madarakat vagy egy-egy magas bükkfa tetéről szedte ki a fészekből vagy egyszerűen törrel fogta. Mielőtt Wicklowból elindult volna, elhatározta, hogy madarakat árul s ezért kérte Senki fiát, hogy vásároljon egy nagyobbacska kalitkát, melyben sok veréb, czukke, pinytöke, tengelicze s több ilyen kisebb fajta madár fér el.

— Minek az neked? — kérde Senki fia. — Tán madarakat akarsz tenyészteni?

— Eszem ágában sincs.

— Mire kell hát?

— Újra eleresztem őket.

— Ahhoz nem kell kalitka.

Bezzeg mindjárt megértette Senki fia Bob szándékát, mikor megmagyarázta, Bob úgy okoskodott, hogy az összefogdosott madárkakat váltásdíjért szabadon bocsátja. A csicsergő

A tenger fővényes partján igen sok gyermek szokott naponta megfordulni. A pufók, piros arczú úri gyermekek itt szoktak egymással játszani. Ezeknek a gyermekeknek az élete csupa vasárnap; a fiúk élvezik a vakációit, a leánykák anyjuk vagy nevelőik felügyelete alatt sétálgatnak. Irland nem volna Irland, ha e sok gazdag gyermek mulató helyén nem látna az ember egy-egy csapat rongyos csavargó gyereket is. Az első három nap igen jól ment a dolguk. A kétkerekű boltocskákat csaknem kiürítették. csupa játékszer volt; olcsó holmik, ámde drágán adták el s így busásan nyertek rajtuk. Bob is sokat szerzett madaraival. Reggeli négy óra körül ment madárfogni s csakhamar tele volt újra a kalitka. Délutánonkint nekiestek az úri gyermekek s rövid idő alatt kiürült a kalitka. Mindazáltal nem feledkeztek meg arról, hogy nekik Dublinba kell menniük. Előre örültek, hogy a «Vulcan»-t már a kikötőben találják és Gripet meglátják... Gripet... hónapok óta nem hallottak róla semmit.

Senki fia tehát másnap tovább akart menni, midőn valami történt, mi elindulásukat váratlanul sietette.

tam már... ráismerek. Két-három penceért szabadon bocsát egy madarat.

— Most ingyen röpitjük ki őket mind egyszerre, — vágott közbe a legidősebb.

Kikapta Bob kezéből a kalitkát, kiszakította az ajtót s a madarak mind kiröpültek belőle.

Bobra nézve érzékeny veszteség vala ez, megrettenve kiáltott fel:

— A madaraim!... A madaraim!

A kevély fickók gúnyos hahotája volt erre a felelet.

Csúnya tettöknek örvendve, már a móló felé vették útjukat, midőn valaki hátulról rájuk kiáltott.

— Czudar csinyt követtetek el, úrfiak!

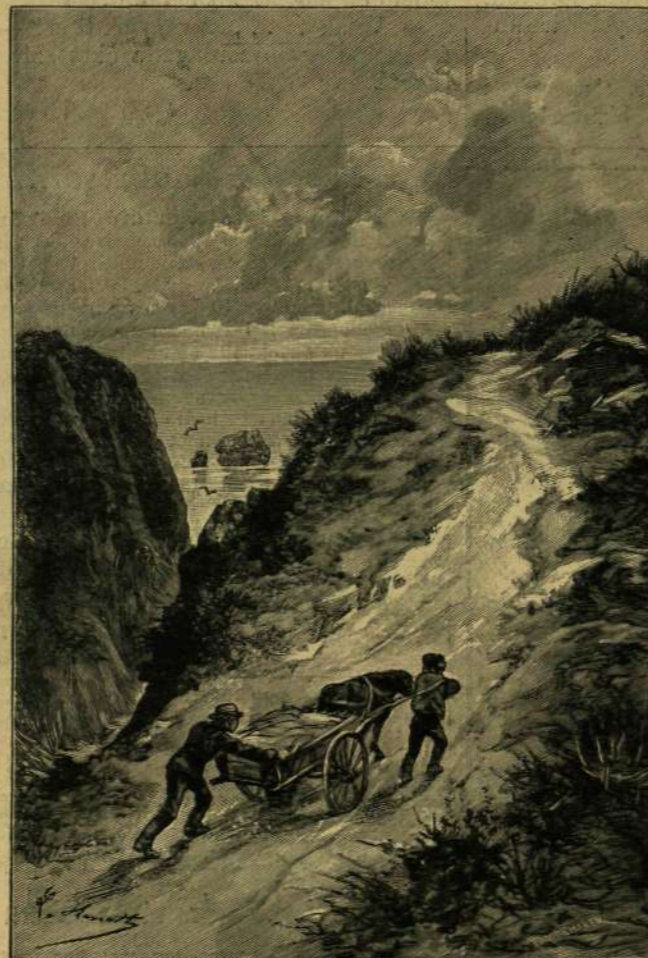
Senki fia kiáltott így. Épen akkor ért oda Birkkel. Látta, hogy mi történt, s hangosan kiáltott:

— Igazságtalan, hitvány cselekedet volt, halljátok!

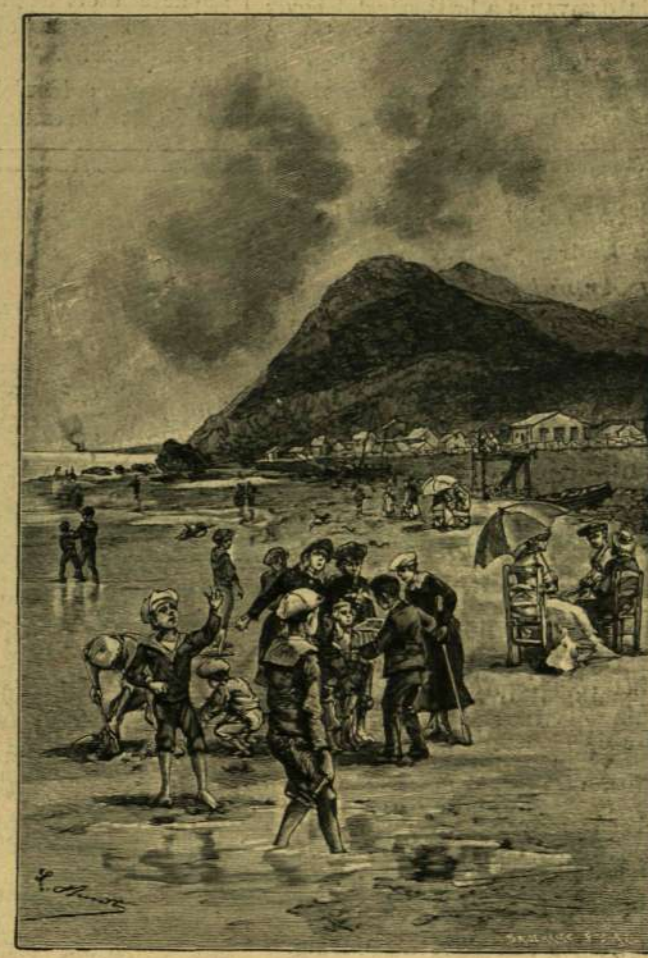
S a mint jobban megnézte a legidősebb fiút, még hozzá tev:

— Különbön Ashton gróftól kitelik az efféle gonoszság.

A Piborneok örököse volt az csakugyan.

Birk és Bob húzták, Senki fia toltá.

Bob és az úri gyermekek.

madarakkal az épen olyan lármás úri gyermekek közé fog menni s azok bizonyára szívesen megfizetik a váltásdíjat, hogy gyönyörködhesenek a szabadon eresztett rab-madárkák vidám elröppenésében.

Bob biztosra vette, hogy beüt az új vállalat, sőt Senki fia is életre valónak ítélte s megdicsérette a fiúcskát. Megpróbálják, hiszen úgy sem jár sok költséggel. Kalitkát vettek. Alighogy Wicklowtól egy mérföldnyire mentek, már zúgott az apró madarak csicseregésétől a kalitka. Telides tele volt, nyugtalanul röpdöstek ide s tova.

A számos fűrdő-helyen pompás üzletet csinált Bob. Mialatt Senki fia áruit árulgatta, Bob körülhordozta kalitkáját s az úrficskák s kis-asszonyok számalát felkellette szegény madárkák sorsa iránt. Örömiradással bocsátották szabadon a megvásárolt madarakat. A kalitka csakhamar kiürült, Bob zsebe pedig majdnem megtelt a váltásdíjjal fizetett penceekkel.

Bob szörnyen örült az új keresetforrásnak s minden este megszámlálta bevételét, mielőtt átadta Senki fiának, hogy a főtökéhez csatolja. Julius 9-én a két fiú Brayban volt. Innen Dublin csak mintegy tizenöt mérföldnyire van. Bray nem egyéb, mint szép nyári lakok tömege, pompás villák, izléses falusi házak vannak itt s fűrdő-évdában mintegy haterzen lakják.

Julius 13-án történt. Reggel 8 órakor Bob a tele kalitkával visszaérkezett a kikötőbe. Remélte, hogy az utolsó nap megtelik még utoljára zsebe pence-szel.

Midőn a mólóra bekanyarodott, három 12-13 éves, pajkos úrfival találkozott. Nagyúriasan voltak öltözve, a matróz-kalapot csaknem a nyakukra ültették, skarlátvörös, aranygombos kabátjuk volt, hajtókáján a szokásos horgonydisz. Bob azt hitte, hogy most hamarjában kiürülhet a kalitkája s míg megkezdődik a gyermek-vásár a parton, újra megtölti a kalitkáját. De a gúnyos arczú és kevés bizalmat gerjesztő úrfiak megvetéssel néztek rá. Bob megijedt, feltette fölük a madárkákat, némán elhaladt a három mákvirág mellett.

A legidősebbik észrevette, hogy a fiú fél, — különben is ennek volt leggonoszabb arca, — útját állotta Bobnak s durván reá támadt, hogy hova megy.

— Haza megyek! — felelé Bob illedelmesen.

— És ez a kalitka?

— Az enyém.

— Hát a madarak?

— Ma reggel fogtam.

— Áh, ez az a kölyök, ki a tengerparton reggelenkint csavargol! — mondá az egyik úrfi. — Lát-

A szörnyen-előkelő család rájött fűrdőre a Trelingar-kastélyból s egyik legpompásabb viláiban lakott.

— No lám, hisz ez a kötélre való groom! — szólott nagyúri megvetéssel Ashton gróf.

— Úgy van, én vagyok.

— S ha nem családóm, ez a dög itt, az én vizslám gyilkosa... Hát mégis megmenekült?... Azt hittem, hogy megöltük.

— Úgy látszik, hogy még sem ölte meg, — veté oda Senki fia, kit épenséggel nem hozott zavarba egykori urának gögös viselkedése.

— Téged, gazkópé, jó, hogy itt találak, mindjárt megfizetem neked, a mivel tartozom. — Ezzel fölemelte a pálcáját és a fiúra rohant.

— Avagy inkább maga... maga fogja megfizetni, a miért Bob madarait szabadon eresztette, Piborne uram.

— Nem, ... előbb te... azután én!

Senki fia, bár fiatalabb ellenfelénél, erő dolgában fölért vele, bátorsága pedig nagyobb volt. Egy úrassal reá vetette magát Ashton grófra, kiesavarta kezéből a pálcáját és jobbról is, meg balról is úgy pofón verte, hogy csak úgy esattant.

A Piborneok utóda visszá akarta adni, de nem volt benne módja, mert a másik pillanatban a földön hempergett és Senki fia a mellére térdelt. Két pajtása segítségére akart sietni, de Birk

résen állt, rájok vicsoargatta a fogait. Rosszúl jártak volna azok az úrfiaskák is, ha gazdája föl nem áll s vissza nem tartja a kutyát.

Ekkor Bobhoz fordult: — Jere velem!

Rája sem nézett többé sem Ashton grófra, sem a másik két úrfira, hanem egyenesen a vendéglőnek tartott, a hol szállva voltak. Az úrfiaknak nem akaróztott utánok eredni, mert Birkkel gyűlt volna meg a bajuk.

Iffabb Fiborne büszkeségét így megaláztatva, legokosabbnak vélte Senki fia, hogy Brayt sietve otthagyták.

Ugyanaz nap késő este megérkeztek Dublinba. Három hónapja, hogy elindultak Corkból és megtettek csaknem kétszázötven mérföldnyi utat.

X.

Dublinban.

Dublinban úgy érezte magát a két fiu, mint a vidéki kómédiás, ki először lép fel nagy szerepben, vagy hosszas faluzás után először kerül nagy városi színpadra.

Dublinnak, Irland fővárosának, háromszázhuszonöt ezer lakosa van s a brit szigetek egyik legjelentékenyebb városa. Dockjaiban virágzó kereskedés, gyáraiban ipar, egyetemében és számos iskoláiban a tudomány buzgó művelőkre talál. Az is igaz, hogy szegények-háza még

mindig nincs annyi, a mennyi kellene a tenger sok koldusnak.

Ha az ember napsugaras délelőtt a tenger felől közeledik a városhoz, akkor látja csak teljes pompájában a város képét. Bob és Senki fiának nem jutott ki ebből az élvezetből. Sötét éjszaka volt, midőn a város egyik fülledt levegőjű külvárosába érkeztek.

A külváros házai a fogyatékos gázvilágításban, mely alig tudta eloszlatni a sűrű ködöt, nem igen voltak vonzóak. Szűk és tekervényes utcákon vitt az útjuk. A házak rondák, a boltok becsukva, a kocsmákból és lebujszókából a sok hajléktalan nyomorult család szóváltása hallatszott ki, a pálinkás boltok nyitott ajtaján csak úgy áradt ki a fojtó, bűzhödő levegő, itt-ott részegesek dölingöztek, szitkozódtak: a whisky szült belőlük, veszekedésre, verekedésre, erőszakoskodásra bujtogatta a nyomorultakat.

A két fiú látott már életében efféle, nem volt miért csodálkoznok. De hány korukbeli gyermek kuporgott a lépcsőkön, hárszögletekben... kótorászott a szemét között... mezitláb, hajadonfővel és rongyokba burkoltan!... Egy óriási nagyságú templom mellett haladtak el; éppen kilenczet ütött az óra a nyolczesücsű tornyon, mely mozogni szokott, ha a nyolczszérvű harangot meghúzzák.

A gyanus lebujszokát elkerülve, tisztességes vendéglőt kerestek, hol eléggé biztonságban

lehetnek s mérsékelt árért éjjeli szállást és vacsorát kaphatnak.

Másnap korán felkelfek. Körül akartak nézni és esetleg Gripet fölkeresni. Nem is lesz nehéz dolog, ha a «Vulcan» eddig hazaérkezett.

Járkálás közben minden figyelemreméltót megnéztek, Bobnak pedig szokása szerint folyton járt a szájaeskaja.

— Micsoda templom ez!... Ni, az a tér!... Milyen nagy ház!... Gyönyörű egy körút! Senki fia nem törődött Bob fecsegéseivel, gondolataiba merült. Azon évődött, hogy miként értékesítse mindazt, a mit lát. Még nem határozta el, hogy miként gyümölcsöztesse kis tőkéjét, miféle üzletbe kezd.

Vaktában előre haladva, sok bolyongás után a fűteskák a Victoria-dockra értek. A medencében, a kereskedő világ e szívében, melynek erei minden tengerbe eláztak, egy rakás hajó horgonyozott. Egyikre rakodtak, a másikkól hordták a teher-szállítmányt.

Ekkor Bobból kipattant a szó: — Ni... a «Vulcan»... ott... ott!...

Csakugyan a «Vulcan» volt a part mellett, éppen berakodtak.

Nem sokára észrevette Grip, ki a fedélzeten tétlenül álldogált, kis barátait.

— Valahára... itt vagytok ti is? — kiáltott fel s majd agyonszorongatta őket szives barátságából.

(Folytatása következik.)

Alakok a népnünepről.

A NEMZETKÖZI POSTA- ÉS TÁVIRÓ KONFERENCIA TAGJAINAK KIRÁNDULÁSA KECSKEMÉTRE. — Erdélyi fénykép.

A zenekar a szekéren.

* A leplezett fakirok. Harmadfél hónap óta vannak nálunk Budapesten a fakirok, a kiknek az a feladatuk, hogy egy üvegkopszóban fölvtalva aludjanak egyfolytában két hétig nappal és éjszaka. Voltak mindjárt kezdetben kétkedők, a kik ezt nem akarták elhinni, de a reklám dolgozta a keletiek mellett, és senki nem ellenőrizte őket. Pár nappal ezelőtt a két fakir (Bheema Sena Prata és Ghopal Khrisna) és Ós-Budavára igazgatósága között differenciák merültek fel, az élelmes indusok kivonultak és elhelyezkedtek az Andrassy-úti panoptikumban. Ide áttéve alvási működési körüket, felügyelőbizottság alakult, melynek feladata volt ügyelni a fakirok alvása felett, mert híre járt, hogy valaki meg akarja őket álmutokban mérgezni. És imé egyik éjjel, mikor már a panoptikum csendes volt és látogató nem jött, az «alvó fakir» kimászott székényéből, leült a pamlagra, rágyújtott egy cigarettára és mosolygott a világ felett, melyet olyan könnyen be lehet csapni, azután társával együtt hozzáfogott a vacsorához. A felügyelőbizottság tagja, a ki véletlenül nem aludt, észre vette ezt, a panoptikum titkáráját hívta, majd a rendőrséget értesítették. A másik fakir azt állította, hogy ő igenis éjjelenként fölkelte alvó kollegáját maguk büvészettel, de csak azért, hogy hipnotikus álmában baja ne essék, reggel aztán megint elaltatta. Éjjel egy óraker a rendőrség kihallgatta a fakirokat s miután jegyzőkönyvet vettek fel, szabadon bocsátották őket. Lakos Alfréd a helyszínen rajzolta le a két fakirt, midőn egyik az üvegsekényben aludt s a másik mellette örködött.

HITROVO MIHÁLY, az egykori bukaresti követ, a pánszláv eszmék, orosz diplomataik egyik legismertebb alakja, meghalt Pétervárt. A Balkán-országokat, illetőleg azoknak nyughatatlan elemeit igazgatta, s Bulgáriában az összeesküvés szálai mind az ő kezéből indultak ki. Az eszközökben válogatos nem volt. 1890-ben Sztambulov kormányra közzé tett sok okiratot Hitrovo diplomáciai működéséről, s ekkor az orosz kormány Japánba küldte követnek. Onnan most a császár koronázására tért haza.

KASTOVSKY JÁNOS, nyug. számtanácsos és budapesti egyetemi rendkívüli tanár elhunyt 67 éves korában Lucisvna fürdőben, honnan holttestét Budapestre hozták. Lengyel származású volt s az ötvenes években jött hozzánk, hol megmagyarosodott. Ő volt az első, kiaz államszámviteléről magyar nyelven könyvet írt, s a budapesti egyetemen mint rendkívüli tanár szintén ő tanította először. Pár évvel ezelőtt hagyta el az egyetemi széket, mikor dr. Boehkor Károly foglalta el helyét.

Elhunytak még: Iváchnófalvi RÁDY UBALD, negyvennyolczas honvédhadnagy, Liptóvármegye volt főlehelárnoka, 83 éves, Liptó-Kis-Palugyán. — KENESSEY JÁNOS, ügyvéd és földbirtokos, volt megyei törvényszéki bíró, 85 éves korában, Felcsúthon. — Z. HORVÁTH GYULA, ügyvéd 60. évében Zala-Egerszegben. — VIZNER PÁL, nyug. kir. tanfelügyelő Vácson, 63 éves. — SZVORODA ANTAL, építész, 77 éves korában, Gyöngyösön. — SEELIGER KÁROLY, könyvkereskedő, a hatvanas évek elején Szepes megyében megindított «Zíperer Anzeiger» és később «Zíperer Bote» című hetilapnak megalapítója és kiadója, Lőcsén, 78 éves korában. — PODRACZKY JÁNOS, eper-

jesi kereskedő, megyei és városi bizottsági tag, Eperjesen. — ZISKÓ GYÖNGY, a bodóhegyi ág. hitv. ev. gyülekezet felügyelője. — SCHLOSSER ALBERT, élete 58-ik évében Rozsnyón. — MORAVSKY KÁLMÁN, járásbírósi tisztviselő, 35 éves, Zsolnán. — SZILÁGYI KÁROLY, gyógyszerész, Pelsőczön, 54 éves korában. — NESZTI GYULA, mű- és czímfestő-mester Budapest. — SCHWARZENBERG MÓR, győr-sopron — ebenfurti vasut nyug. felügyelője, életének 41-ik évében, Szombathelyen. — PROCKL JÁNOS, a fővárosi szociálisták egyik vezére, a munkás-gyülesek és sztrájkok szóokna, ki királyértérsért fogságot is szenvedett, s a kit eltársai az utóbbi időkben nem szociálistához való dolgokkal vádoltak, Budapest. — ZEYK ALBERT, miniszteri tanácsos és az «Adria» tengerhajózási társaság miniszteri biztosa, 70 éves korában, Czéckén. — HORVÁTH MÓR, ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, 52 éves korában, Szabadkán. — SMOLKA GUSZTÁV, számellenőr, 59 éves korában, Leányfalván.

Öz. idősb Zilahi FARNOS ELEKNE, született Arkosi Benkő Mária, 79-ik évében, Nagy-Ényeden s nagy rokonság, az unokák közt pedig dr. Farnos Dező sepi-szentgyörgyi kollegiumi tanár, dr. Farnos Arpád Alsó-Fehérmege th. főorvosa gyászolja. — ÖZ. KRÁNTZ JÓZSEFNE, szül. Darás Alojzia, 88 éves korában, Alsó-Páthokon. — ÖZ. BLASKOVICH KÁRMÁNNÉ szül. Krieger Karolina, Székesfehérvárott, 56. évében. — HOHOLIN JÓZSEFNE, született Blázek Eleonora, élete 21-ik évében Budapest. — PAPP-SZILÁGYI LULVA, Papp-Szilágyi László miniszteri titkár, 6 éves leánykaja, Ujpesten.

A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Oraviczáról való kirándulásoknak megkönnyítése érdekében folyó évi július hó 15-ével kezdve a nyári évad hátra lévő tartamára Oravicza és Anina között mindkét irányban egy-egy személyszállító tehervonat fog az alábbi menetrend szerint forgalomba helyeztetni: Oravicza indulás reggel 3 óra 39 percz, Anina érkezés reggel 6 óra 55 percz. — Anina indulás d. u. 5 óra 5 percz, Oravicza érkezés este 8 óra 43 p.

HALÁLOZÁSOK.

Gr. SZTÁRAY ISTVÁN, a nagy-bereznai kerület képviselője, elhunyt élete 38-ik évében Sztárában. Halála nagy részvétet kelt, mert a gróf orgyilkosság áldozata. E hó 13-ikán éjjel ágyában, az ablakon keresztül lőtték le. Néhai gr. Sztáray Viktor fia volt, s elvégezvén a keleti akadémiát, diplomáciai pályára lépett, a szófiai konzulnálnál hosszabb ideig is szolgált, de jelentékeny örökség szállván rá, hazajött. A jelenlegi országgyűlésre a nagy-bereznai kerület képviselővé választotta, s a kormánypártban foglalt helyet. Rokonszenves modorúrt minden körben szeretették. Csak a télen nősült s fiatal özvegyével, szül. b. Horváth Ilonával még édes anyja is gyászolja.

CURTIS ERNŐ, a berlini egyetem nagyírú tanára, régiségbuvár és történetíró, akadémiának külső tagja, kinek több művét magyarra is lefordították, meghalt Berlinben, 82 éves korában. Nagy irodalmi munkásságot fejtett ki, kivált a görög művelődés történetében. 1843-ban lépett tanári pályára a berlini egyetemnél s ez időben III. Frigyes császárnak nevelője volt.

A LEPLEZETT FAKIROK. — Lakos Alfréd rajza.

Advertisement for 'A főváros legszebb látványossága' (The most beautiful sight of the capital) by Andrassy-ut végén. It features a drawing of a man on a horse and lists 10 points of interest, including the Árpád and Latorza monuments, the Gellért Baths, and the Heroes' Square. Price: 50 krajczár.

Advertisement for 'Értesítés t. olvasóinkhoz!' (Notice to our readers!) regarding the 'Franklin-Társulat' (Franklin Society) book 'Baksay Sándor Gyalog-ösvény'. It describes the book's content and offers it for sale at 3 forints.

Advertisement for 'Molnár és Trill új szerkezetű körképe, a Pokol.' (Molnár and Trill's new structure of the circle of Hell). It features a drawing of a man and a woman and lists 13 items included in the book, such as the Acheron, the seven heads of Cerberus, and the golden bridge.

Advertisement for 'Weinwurm Antal fényképez első magyarországi chemigraphiai műintezete' (Weinwurm Antal's first Hungarian chemographic studio). It features a drawing of a woman and lists various photographic services offered, such as autotypy, phototypy, and chromotypy.

Advertisement for 'KURCZ LIPÓT és Tsa. BUDAPEST VI. SZENTKIRÁLYI 13.' (Kurtz Lipót and Tsa. Budapest VI. St. King's 13). It features a circular logo with the name 'GLICHÉT' and 'LEGJOBB BLD. 50 KIVITELBEN' and mentions 'Czinkografia és fametszet' (Zincography and woodcut).

BUDAPESTI CZÉGEK.

LATZKOYITS A.

BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros
ajánlja
uri dívat- és fehérnemű-ujdonságait.

Frauklin-Társulatnál megjelent.
POCSAJYÉK.
Regény.
Írta
Fröhlichné Mária Paula.
Ara füve 1 frt 50 kr.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapított 1876.
Veszek! Eladok! Cserélek!

VARADY MÁRTON

IV. kerület, Múzeum-körút 35. szám.
Szeres és elhelyez egy helyben mint vidékre:
Szakácsnő, szobaleány, minden leányok, dada, vasalónők,
továbbá gazdaszonyok, kulcsárnők, társalgónők, árusnők,
kaszírnők, pinczérnők, bonneokat, gyémekterestnők, ura-
sági inas, portás, irodaszolga, lovasz, kocsis, kertész és
szakácsokat stb., stb.

Tanulmányok
Könyvek eladását
Értékesítései és levelezését
Egyéb üzleti
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet)

A Magyar Asphalt

részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30
elvállalja jótállás mellett
legelőcsöbbsen
asphalt-burkolatok
fektetését és
nedves lakások,
pinczék, stb. gyökere
szárasztatását.
Telefon.

DECKERT és HOMOLKA

elektrotechnikai intézet
Gyár: VI. Isabella-utca 88. BUDAPEST V., Dorottya-utca 8. sz.
A magyar állam és a m. kir. államvasutak szállítói.
Gyártanak és szállítanak: Sürgönyberendezéseket vasutak
számára; elvállalják azok javítását és szerkesztését. A min-
den államban szabadalmazott és általános használatnak örvendő
GRAPHIT-MIKROFON
feltalálói és kizárólagos gyártói.
Telefon-képpontok szolgáltatni vagy a nékül iratok számára
telefon-berendezéseket, autók, hegyi pályák, banya és
kohóművek, erőszettek és általános használatnak örvendő
VILLÁMHÁRÍTÓK,
villamos világítási és erőátviteli berendezések, minden
nemben, a legújabb kivitelben és legelőcsöbbsen, szavatosság mel-
lett elvállalják.
Képes árjegyzék és költségvetést ingyen és bérmentve.

VALDNER DEZSŐ

órás és aranyműves,
Budapest, Nefelejts-utca 15. sz.
Ajánlja
kitűnően szabályozott óráit
vasuti szolgálatra
a legújabb Lonsiner-Remontoir
és több szerkezetekben,
a legutányosabb árakon részletfizetésre.
Dus választéku raktár
aranyműves készítményekkel,
melyek a legújabb minta szerint gyártilag készülnek.
Postai megrendelések 10 forintot felül ingyen és
3 nap alatt visszavételnek.

A SZÉPSÉG APOLÁSÁHOZ.

Eddig el nem ért
HATÁS.

KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült si-
került vegyületek, mely nemcsak a
bőrt finomítja, hanem tényleg
az ifjú üdéséget eleveníti és azt
állandóan fenntartja. Legjobb övszer
levegő, szél és napsütés ellen.
eltávolított, szeplőt.
májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.
Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bárszonyszerű bőrt idéz elő. A Glycerin-
Crème használatánál ajánlható a
Párisi Hőlgypuder
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre
válttatja és azt simán és szárazon tartja.
Hamisított párisi hőlgypudertől és
Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az
valódi, melyen a címkeken, valamint a
círdőn a mellékelt védjegy van.
Raktár minden gyógyszertárban és illatszertárban.
Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Krondorfi

alkalikus SAVANYÚKÚT
elsősorú kiutúnóságok
egybevegő vegyelelmzései alapján milyenségileg
az első helyet foglalja el.
Magyarországi főraktár:
V. Széchenyi-utca 3. — Telefon 1108 sz.

Elite kávéház

a budapesti karambol kör helyiségeivel
VII., Kerepesi-ut 20.
A főváros legnagyobb kávéháza. Az ország leg-
jobb 12 billiárdjával. Hideg buffet. Tiszta ke-
zelt italok. Pontos kiszolgálás. Az összes bel- és
külföldi hírlap k. 50 Telefon-Hirmondó! Estéknél
csigányzene. Kitűnő ventiláció.

Az Elite kávéház

tejszarnoka
a kiállítás területén. A villamos vasút megállóhelye.
(Hőfűtő pavillon, jégsapokkal, a Ganz és malom-
ipar pavillonok előtt.) A kiállítás látogatóinak ked-
vező találkozási helye.
Hideg ételek és pompás italok rendes városi árak
mellett.

Pokol kávéház

a híres Dante pokol-körkép területén levő kertben.
A főváros legkedvesebb és legkellemesebb üdülő
helye. Nap és eső ellen védő markisokkal. Élőfák
és bokrok között lévő árnyas lugasokkal. — Rendes
városi árak!

Pilseni sörcsarnok

Os-Budavárban.
A kiállításból átvívó híd lábánál. Csigányzene,
katonazene és külön szinpad. Csigányzene,
Elvünk mindenből a legjobbat nyújtani mér-
sékelt árakon.
HEINDL FERENCZ és ADORJÁN GYULA
tulajdonosok.

MAITONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legújabb égvényes
SAVANYÚKÚT

A világ legnagyobb csataképe.

Kosciuskó győzelme

Raczlawiczánál.

STYKA és KOSSÁK lengyel festő-
művészek óriási körképe
a városligetben Aréna-út.
Reggel 8 órától nyitva.
Este villamos világítás. Villamos vasút végállomása.
Belépti díj 1 korona.

Sz.-Lukácsfürdő

Nagy kénes iszapfürdő,
iszapborogatások, meleg zu-
hanyfürdők. Massage, kád-
fürdők, külön férfi- és női
gőzfürdők és uszodák.

EZREK MENNEK CARLSBADBA,

hogy rossz gyomrukra kirepereljék és újra jól emészszenek és
erre elköltönek — néha hiába, egy vagyon; pedig ezt a célt
othoz könnyeim-
ben, kevés köl-
tettel elérjük a „PEPSIN-BOR“
és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én
pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg
ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.

Rozsnyay Mátyás, gyógyszerész,

művegyészi laboratóriuma Aradon.
Kapható Budapesten: Török József ur gyógyszerüzében
és minden magyarországi gyógyszerüzében.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest,

IV. kir., Egyetem-utca 4.

BUDAPEST,

Gyár
Külső Váci-ut 1549.
Városi iroda
Erzsébet-tér 10. sz.

ROESSEMANN és KÜHNEMANN

GÉPGYÁRA.

Különlegességeit képezik:
I. Koppel Artur-féle keskenyágányú vasutak,
mezőgazdasági, erdészeti, bányászati, ipari, építkezési
és egyéb czélokra, kézi, ló-, gőz- és villamos tüzemre.
A kiállítási köruton közlekedő villamos
vasut a cég gyártmánya, a villamos berende-
zés Ganz és társa czégé.
II. Sodronykötél-, függő-
és sikló-pályák
saját szabad rendszerünk
szerint.
Képes árjegyzékek és költ-
ségvetések ingyen szolgál-
tatnak.

Sok pénzt megtakaríthat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomá-
sára hozni, hogy a legfinomabb angol gyapjú-
szövetekből készítek egy teljes férfi-öltényt, a
legújabb dívat szerint és a legelőcsöbbsen árakon,
remek szabásban.
Egy férfi-öltöny ... 14 frt — kr.
Egy nő-öltöny ... 5 frt — kr.
Egy nadrág ... 2 frt 50 kr.
Egy gyermek-öltöny ... 2 frt — kr.
Egy felső ... 14 frt — kr.
Egy télikabát ... 15 frt — kr.
és feltjebb.
Javítás és tisztítás elfogadtatik.
Főtörökvésem oda fog irányulni, hogy pontos ki-
szolgálással a nagybecsűt k'özönség b. bizalmát ki-
érdemeljem. — Kiváló tisztelettel
FARKAS DÁNIEL, BUDAPEST,
szövetség-u. 5/7.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZÁM. 1896. BUDAPEST, JULIUS 26. 43. ÉVFOLYAM.

Műhelyi feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre — 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postailag
meghatározott viteldíj is eszolandó

MÁRIA DOROTHEA FŐHERCEZGNŐ ELJEGYZÉSE.

Néhány nap óta élénken foglalkoztatja nem-
csak a magyar, hanem a külföldi sajtót is
az a nevezetes újság, hogy József főher-
cege legidősb leánya, a testi és lelki tulajdonok-
ban egyiránt kiváló Mária Dorothea főhercegné-
kissasszony jegyet váltott s még a folyó év
októberében egybe is kél az Orleansi hercegi
ház jelenlegi fejével, Fülöp herceggel, kihez
közeli rokonság is köti, a mennyiben a szép
menyasszony nagyanyjának, Klementina özvegye
koburg-gothai hercegnőnek édes testvére volt

a vőlegény nagyatyja, Lajos Fülöp, párisi
gróf, mindketten gyermekei Lajos Fülöpnek, a
„polgár király“-nak, kit alattvalói, a francziák,
azért tiszteltek meg ezzel az elnevezéssel, mert
valóságos mintaképe volt a jó családapáknak s
a józan, szorgalmas és egyszerűséget kedvelő
embereknek.
A jegyes pár eddigi életéről a következő főbb
adatokat közölhetjük.
Mária Dorothea főhercegnő 1867 június
14-én, vagyis a koronázás után hat nappal szü-
letett Alesúthon s ugyanott élte le gyermek- és
ifjúkora legnagyobb részét olyan szülők mellett,

kiknek körében épen oly otthonosak a polgár-
erények, mint annak idején a „polgár király“
házánál. A mint fölserdült, csillagkeresztes és
palotahölgyi méltóságokra emeltetett, mindaz-
által csak ritkán jelent meg az udvarnál. A
múlt ősz óta, mikor szeretett öcsöce, László fő-
herceg oly gyászos véget ért, csaknem bú-
skomorságba esett bánatában. Szüleitől együtt
vigasztalhatatlan volt. E gyász miatt még az
ezredévi ünnepélyeken sem jelent meg, a min
mindenki igen sajnálkozott. Komoly híre járt,
hogy apáczaafátolt akart öltetni, de hozzátartozói
végre rábirták, hogy erről a szándékról letett,

Mária Dorothea főhercegnő. Fülöp Orleansi herceg. Strelisky fényképe után. Walery londoni fényképe után.